

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 100.

SINNSSYKEASYLENES VIRKSOMHET

1941

OG OPPGAVER OVER OFFENTLIG FORPLEIDE SINNSSYKE I 1941.

Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1941

UTGITT AV

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1945

Pris kr. 1.50.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1943.

- Nr. 53. Sinnssykeasylenes virksomhet 1940. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
— 54. De spedalske i Norge 1936—40. (*Les lépreux en Norvège.*)
— 55. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1940. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 56. Veterinærvesenet 1941. (*Service vétérinaire.*)
— 57. Meieribrukets i Norge 1941. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
— 58. Folkemengdens bevegelse 1940. (*Mouvement de la population.*)
— 59. Norges fiskerier 1941. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 60. Norges kommunale finanser 1939—40. (*Finances des communes.*)
— 61. Telegrafverket 1941—42. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 62. Arbeidslonninger i industrien 1940 og 1941. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
— 63. Postverket 1942. (*Statistique postale.*)
— 64. Skolestatistikk 1940—41. (*Instruction publique.*)
— 65. Syketrygden 1941. (*Assurance-maladie nationale.*)
— 66. Skattestatistikk 1942—43. (*Répartition d'impôts.*)
— 67. Norges industri 1941. (*Statistique industrielle.*)
— 68. Norges bergverksdrift 1942. (*Mines et usines.*)
— 69. Trafikkulykker 1939 og 1940. (*Accidents de circulation.*)
-

Rekke X.

Trykt 1944.

- Nr. 70. Forsikringsselskaper 1942. (*Sociétés d'assurances.*)
— 71. Norges handel 1942. (*Commerce.*)
— 72. Kommunenes gjeld m. v. 1943. (*Dette etc. des communes.*)
— 73. Veterinærvesenet 1942. (*Service vétérinaire.*)
— 74. Telegrafverket 1942—43. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 75. Postverket 1943. (*Statistique postale.*)
— 76. Syketrygden 1942. (*Assurance-maladie nationale.*)
— 77. Skattestatistikk 1943—44. (*Répartition d'impôts.*)
— 78. Norges industri 1942. (*Statistique industrielle.*)
— 79. Arbeidslonninger i industrien 1942. (*Salaires des ouvriers industriels.*)
— 80. Norges kommunale finanser 1940—41. (*Finances des communes.*)
— 81. Skolestatistikk 1941—42. (*Instruction publique.*)
— 82. Meieribrukets 1942. (*Industrie laitière.*)
— 83. Norges elektricitetsverker 1937 og 1938. (*Usines d'électricité.*)
-

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 100.

SINNSSYKEASYLENES VIRKSOMHET

1941

OG OPPGAVER OVER OFFENTLIG FORPLEIDE SINNSSYKE I 1941.

Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1941

UTGITT AV

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1945

For årene 1854—1871 se «Sundhetstilstanden og medisinalforholdene».

For årene 1872—1929 se «Sinnssykeeasylenes virksomhet».

For årene 1930—1934 se «Sundhetstilstanden og medisinalforholdene».

(For året 1932 se også «Tidsskrift for Den norske lægeforening» nr. 17—18 for 1934.)

For årene 1935, 1936, 1937, 1938, 1939 og 1940 se «Sinnssykeeasylenes virksomhet».

F O R O R D

Herved fremlegges oversikten over Sinnssykeasylenes virksomhet i 1941.
Beretningen bygger på oppgaver sendt inn fra sinnssykeasylene, fylkesmennene
og de offentlige lærer. Tabellene er utarbeidd på samme måte som tidligere.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 7 nov. 1944.

Gunnar Jahn.

Julie E. Backer.

Innhold.

Innledning.

	Side
1. Asyler og sykeplasser	3
2. Asylenes belegg	4
3. Pasienter som for første gang er lagt inn i norsk asyl	7
4. Pasienter som tidligere har vært behandlet i norsk asyl	10
5. Utskrevne pasienter	11
6. Døde	13
7. Helseforholdene	14
8. Sykebehandlingen	17
9. Utdrag av regnskapene	27
10. Tilleggsopplysninger gitt av fylkesmennene og de offentlige lærer	27
Résumé en français	29

Tabeller.

Tabell 1. Sinnssykeasyler ved utgangen av 1941	31
» 2. Bevegelsen i belegget på asylene og asylenes privatpleie	32
» 3. Bevegelsen i belegget i asylenes privatpleie	33
» 4. Overbeleget på de enkelte asyler	33
» 5. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl. I. Alder ved innleggingen.	
II. Alder da de første symptomer ytret seg	34
» 6. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl delt etter sykdommens varighet ved innleggingen	35
» 7. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl delt etter diagnoser og sivilstand	36
» 8. Hjemstavn for pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl	37
» 9. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl delt etter tidligere levevei	38
» 10. Direkte gjeninnlegginger	39
» 11. Overflytninger fra et asyl til et annet	40
» 12. Direkte utskrivninger og dødsfall. Deling etter utskrivningsmåte	41
» 13. Direkte utskrivninger. Deling etter asyler og etter behandlingens varighet og utfall	42
» 14. Direkte utskrivninger. Deling etter diagnoser og etter behandlingens varighet og utfall	43
» 15. Pasienter døde på asylene. Dodsårsaker og alder	44
» 16. Utdrag av regnskapene for 1940/41	46
Tilleggstabell 1. Sinnssyke forpleid med statsbidrag etter lov av $\frac{5}{6}$ 1925 og utgiftene ved forpleiningen for stat og kommune tilsammen i 1941	50
» 2. Sinnssyke forpleid med statsbidrag utenfor asyl i 1941 etter oppgaver fra de offentlige lærer	51
» 3. Sinnssykeerklæringer utstedt av de offentlige lærer og andre praktiserende lærer i 1941	52

Table des matières.

	Texte.	Pages
1. Nombre des hospices d'aliénés et nombre des lits	3	
2. Aliénés traités dans les hospices	4	
3. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien	7	
4. Réadmissions	10	
5. Sorties	11	
6. Décès	13	
7. L'état sanitaire	14	
8. La thérapeutique	17	
9. Relevé des dépenses et des recettes des hospices	27	
10. Données supplémentaires	27	
Résumé en français	29	

Tableaux.

Tableau 1. Hospices d'aliénés à la fin de 1941	31
» 2. Mouvement des aliénés traités dans les hospices et aliénés traités en famille sous la surveillance des hospices	32
» 3. Mouvement des aliénés traités en famille sous la surveillance des hospices	33
» 4. L'excédent sur la capacité dans les divers hospices	33
» 5. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien. I. L'âge lors de l'admission. II. L'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes	34
» 6. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par la durée de la maladie lors de l'admission	35
» 7. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par diagnose et état civil	36
» 8. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par domicile	37
» 9. Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par occupation antérieure	38
» 10. Réadmissions directes	39
» 11. Transferts	40
» 12. Sorties directes et décès. Répartition des sorties directes par lieu de destination	41
» 13. Sorties directes. Répartition par hospices et par durée et résultat du traitement	42
» 14. Sorties directes. Répartition par diagnoses et par durée et résultat du traitement	43
» 15. Décès dans les hospices. Causes de décès et âge des patients au décès	44
» 16. Relevé des dépenses et des recettes des hospices 1940/41	46
Annexe 1. Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État d'après la loi du $\frac{5}{6}$ 1925 et les frais totaux de l'entretien de ces aliénés (les frais de l'État et des communes ensemble) en 1941	50
» 2. Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État hors des hospices en 1941	51
» 3. Le nombre des personnes déclarées aliénées par les médecins publics et les praticiens en 1941	52

1. Asyler og sykeplasser.

Nombre des hospices d'aliénés et nombre des lits.

Ved utgangen av 1941 var det 23 sinnssykeasyler i landet med tilsammen 6 354 autoriserte sykeplasser. Staten eide 6 av asylene, 14 tilhørte en fylkes- eller bykommune eller flere kommuner i fellesskap og 3 var private. Opplysninger om de enkelte asyler finner en i tabell 1 i tabellavdelingen.

Tabell a gir en oversikt over veksten i tallet på asyler og sykeplasser siden år 1900.

Tabell a. Asyler og sykeplasser.
Nombre des hospices et nombre des lits.

Ved ut-gangen av: <i>A la fin de:</i>	Asyler Hospices	Autoriserte plasser <i>Nombre des lits</i>		Ved ut-gangen av: <i>A la fin de:</i>	Asyler Hospices	Autoriserte plasser <i>Nombre des lits</i>	
		I alt <i>Total</i>	Pr. 10000 innb. hab.			I alt <i>Total</i>	Pr. 10000 innb. hab.
1900	11	1 615	7.2	1934	23	5 832	20.3
1910	17	2 858	12.0	1935	23	5 862	20.3
1920	21	3 976	15.0	1936	23	5 952	20.6
1930	23	5 625	20.0	1937	23	5 946	20.5
1931	23	5 707	20.2	1938	23	6 153	21.1
1932	23	5 726	20.1	1939	23	6 155	21.0
1933	23	5 726	20.0	1940	23	6 279	21.3
				1941	23	6 354	21.5

Ved E g ble tuberkulosepaviljongen, som i 1940 ble beslaglagt av den tyske marine, frigitt den 4 mars 1941. Det tok lang tid å få ansatt tilstrekkelig antall søstre og piker til tuberkuloseavdelingen. Først i slutten av november sto avdelingen ferdig, og det ble flyttet over 10 mannlige og 10 kvinnelige tuberkuløse fra asylet. 7 tuberkuløse ble foreløpig liggende i asylet p. gr. av mangel på pleiepersonale ved tuberkuloseavdelingen. Ved Rønvik kom ominnredningen av administrasjonsbygningen igang ut på sommeren. Den nye direktørbolig ble beslaglagt av den tyske marine i november. Moderniseringen av sanitær-anlegget og avdelingskjøkkener er påbegynt. Reitgjerdet: På avdeling B er foretatt innredning og oppussing av bad og klosetter. Videre pågår moderniseringen av avd. C. Denne avdeling har måttet avgå et værelse til tuberkuloseavdelingen, som således har fått en tilvækst på 5 sengeplasser, og alle de tuberkuløse pasienter er nå samlet i en lukket avdeling. Sanderud: Ominnredningen og moderniseringen er ennå ikke avsluttet. Kjøkkenet er utvidet og

utstyrt med moderne kjølerom og fryseri. **Lier asylet:** Etter forslag fra asylet, ble antall autoriserte plasser hevet fra 552 til 608 i 1941. I november ble administrasjonsbygningen (Foss gård) herjet av brann. Kontorene er midlertidig innredet i pasientenes forsamlingssal, og de som ble husville etter brannen fikk plass på en mindre sykeavdeling. Gjenoppbyggingsarbeidet er ennå ikke begynt. Ved **Nevengårdene** ble utvidelsen av vaskeriet ferdig. **Opdøl:** I desember brant lavebygnirgen totalt ned med avling og endel redskaper. Fjøset og stallen ble uskadt. **Østmarka:** Sykehuset er blitt mer og mer innringet av militære anlegg, og ligger derfor sterkt utsatt. En stor del av eiendommens kystområde mot fjorden ble i 1941 beslaglagt av den tyske marine. Det er installert ny transformator og en elektrokjel er innlagt.

2. Asylene belegg.

Aliénés traités dans les hospices.

Tabell 2 i tabellavdelingen viser bevegelsen i belegget på asylene og asylene privatpleie i 1941. Tabell 3 inneholder særskilte oppgaver for privat pleien, og tabell 4 viser størrelsen av middelbelegget og overbelegget på de enkelte asyler. Det er som i tidligere år regnet med antall tilfelle og ikke antall personer. En person som f. eks. er lagt inn på asyl 2 ganger i årets løp, er altså regnet som 2 tilfelle.

Tabell b viser bevegelsen i asylene belegg i årene 1900-1941.

Følgende utdrag av asylene beretninger viser at plassforholdene fremdeles er dårlige ved en rekke asyler.

E g: Asylet har i flere tilfelle måttet nekte å ta imot urolige pasienter på grunn av mangel på enerom. Det har stadig vært endel ventetid.

Dikemark: Ved beslutning av Innenriksdepartementet av 26 juli 1941 er sykehuset autorisert for 843 plasser, mot tidligere 792. Overbelegget er derfor sunket i 1941.

Sanderud: Det har vært farre søknader om plass enn i 1940. Ingen søknad er avslått, og alle pasienter er blitt mottatt uten ventetid. 14 pasienter fra andre fylker har fått plass. Overbelegget er ellers like følbart, særlig på dagligstuen og arbeidsstuene. På grunn av rasjoneringen har det vært vanskelig å få pasienter satt ut i familiepleie.

Presteseter: Sykehuset har ikke kunnet motta alle pasienter som det har vært søkt om plass for. Det har vært venteliste på opptil 15—20 pasienter ad gangen. Endel pasienter midlertidig anbragt i fylkets hjelpefengsel mens de ventet på plass, og endel fikk plass på andre sinnssykehus. De som ble tatt imot på Presteseter måtte vente lenge.

Faretsykehus: Det er fremdeles flere søknader om plass enn sykehuset har kunnet skaffe. Overbelegget er meget stort, jevnt over ca. 50 pst.

Tabell b. Oversikt over bevegelsen i asylene s belegg
i årene 1900—1941.

Aperçu du mouvement de la population des hospices.

År Année	Innlagt for første gang i norsk asyl Premières admis- sions	Innskriv- ninger i alt Total des admis- sions	Behandle- de tilfelle i alt Total des cas traités	Utskriv- ninger og dødsfall Sorties et décès	Pasienter ved årets utgang Patients à la fin de l'année	Antall for- pleiningsdager Journées d'entretien	Middel- belegg Moyenne quotidi- enne des patients traités	Overbelegg i p.t. av det aut. antall plasser L'excédent sur la ca- pacité en p.c.
	1	2	3	4	5	6	7	8
1900	?	777	2 484	831	1 653	614 484	1 684	4
1910	769	1 138	3 817	1 012	2 805	999 493	2 738	÷ 4
1920	860	1 275	5 475	1 142	4 333	1 569 134	4 287	8
1930	1 157	1 765	8 301	1 644	6 657	2 307 900	6 321	12
1931	1 132	1 722	8 379	1 691	6 688	2 341 583	6 415	12
1932	1 242	1 938	8 626	1 816	6 810	2 395 464	6 546	14
1933	1 210	1 980	8 790	1 922	6 868	2 371 233	6 494	13
1934	1 272	1 975	8 843	1 887	6 956	2 377 994	6 511	12
1935	1 337	2 152	9 108	1 957	7 151	2 412 945	6 610	13
1936 ¹	1 384	2 224	9 375	2 017	7 358	2 463 724	6 733	13
1937	1 327	2 181	9 539	¹ 2 043	¹ 7 496	2 515 167	6 892	16
1938	1 439	2 359	9 854	2 181	7 674	2 555 086	7 001	16
1939	1 555	2 454	10 129	2 430	7 696	2 580 939	7 072	15
1940	1 589	2 680	10 376	2 558	7 818	2 616 736	7 171	14
1936—40 gj.snittlig	1 459	2 379	9 854	2 246	7 608	2 546 330	6 979	15
1941	1 399	2 320	10 138	2 334	7 804	2 634 636	7 220	14

Anm. 1 rubrikkene 1—5 er asylene og privatpleien ved asylene betraktet under ett, mens rubrikkene 6—8 bare omfatter de egentlige asylpasienter. Les rubriques 1—5 comprennent patients dans les hospices et patients traités en famille sous la surveillance des hospices, tandis que les rubriques 6—8 ne comprennent que les patients dans les hospices.

¹Tallene er rettet. Chiffres corrigés.

og i centralavdelingen ennå høyere. De trange plassforhold skaper store vansker for behandlingen og klassifiseringen av de syke.

D a l e: Praktisk talt alle søknader om plass er innvilget, med til dels atskillig ventetid. Plassforholdene ved sykehuset er fremdeles meget vanskelige, særlig for mannsavdelingens vedkommende.

V a l e n: Overbelegget er meget stort med en stigende tendens år for år til tross for den gode sirkulasjon i belegget, som kommer i stand ved aktiv terapi tidlig utskrivning av bl. a. førstegangs innlagte schizofrene og utsettelse i privat, pleie av slike kroniske og sløve som helst burde behandles i sinnsykehus. En har allikevel tatt imot alle syke fra fylket uten ventetid og dessuten noen fra andre fylker.

N e e v e n g å r d e n: Det er skaffet plass for alle pasientene fra Bergen uten ventetid. Derimot har en ikke kunnet imøtekomme alle søknader om plass fra Sogn og Fjordane.

O p d o l: Ventelistene har til sine tider vært nokså lange, og det har også i 1941 vært umulig å ta imot pasienter ettersom søknad om plass er kommet inn. Dette skyldes vanskene med å få utskrevet pasienter til privatforpleining. Det nevnes som grunn til dette at forpleierne har vanskeligheter med å skaffe mat og at forpleiningsgodtgjørelsen er for liten.

For å få et uttrykk for pasientvekslingen ved de forskjellige offentlige asyler har en i tabell c. satt antallet på direkte inn- og utskrivninger i forhold til middelbelegget. Dessuten viser tabellen overbelegget i pst. av tallet på autoriserte plasser.

Som det fremgår av tabellen økte pasientvekslingen for en rekke asyler i 1939, og stigningen fortsatte under krigen på Gaustad, Blakstad, Telemark fylkesasyl, Dale og Lier. Ved de andre sinnssykehusene har pasientvekslingen avtatt, særlig i 1941. Den største veksling av pasienter hadde også i 1941 Østmarka. Dernest kommer Lierasylet, Dikemark, Blakstad og Valen.

Overbelegget er steget sterkt i 1941 på Eg, Telemark fylkesasyl og Presteseter. På Presteseter var overbelegget 70 pst. av antall autoriserte plasser, mot 50 i 1940, og ved Telemark fylkesasyl var det 50, mot 29 året før. Gjennomsnittlig er overbelegget dobbelt så stort ved asyler med privatpleie som ved de andre.

Tabell c. Oversikt over pasientvekslingen og overbelegget ved de offentlige asylene i 1938—1941.

La circulation des patients et l'excédent sur la capacité dans les hospices publics.

	Direkte inn- og utskrivninger i pst. av middelbelegget <i>Admissions et sorties directes en p.c. de la moyenne quotidienne</i>				Overbelegget i pst. av aut. antall plasser <i>Pourcentage de l'excédent sur la capacité</i>			
	1938	1939	1940	1941	1938	1939	1940	1941
Asyler uten privatpleie. Hospices sans traitement en familles sous la surveillance des hospices.								
Gaustad	31.2	44.6	47.8	48.7	÷ 1.7	÷ 5.0	÷ 9.3	÷ 10.7
Eg	51.9	41.3	47.0	32.6	19.4	19.4	19.0	27.7
Dikemark	82.4	90.8	83.4	69.1	5.3	0.4	2.8	÷ 3.8
Veum	52.7	50.4	44.3	47.4	÷ 4.9	4.4	6.2	7.4
Blakstad	50.7	56.3	63.1	68.8	16.6	15.7	÷ 5.4	6.3
Telemark fylkesasyl	13.5	17.7	34.8	31.0	28.6	29.6	29.1	50.0
Kristiansands	26.9	12.6	4.2	-	-	÷ 7.7	÷ 7.7	÷ 11.5
Dale	44.8	44.6	61.5	55.3	19.6	13.4	17.7	16.2
Valen	78.4	84.6	62.0	67.3	33.1	29.0	30.3	33.0
Neevengården }	40.4	52.1	50.6	46.3	9.5	11.5	14.4	13.7
Rosenberg }								
Opdøl	72.9	67.5	70.6	65.7	22.8	21.0	22.1	26.5
Østmarka	91.0	124.8	87.1	89.3	30.0	29.6	31.7	30.0
Tils. Total	56.5	62.7	60.9	57.1	12.6	11.0	10.3	11.1
Asyler med privatpleie. Hospices avec traitement en familles sous la surveillance des hospices.								
Rotvoll	47.9	42.6	38.2	37.7	18.4	15.9	16.2	15.9
Rønvik	59.4	81.0	74.6	64.8	34.5	35.6	38.6	34.0
Sanderud	53.7	58.7	62.4	56.7	18.8	22.6	24.4	25.6
Presteseter	44.1	38.4	56.9	21.5	34.0	41.9	50.8	70.4
Lierasylet	63.1	67.3	76.9	73.6	19.7	20.3	16.8	6.1
Tils. Total	55.6	60.2	64.6	55.6	23.4	25.1	25.9	22.9
Reitgjerdet	11.6	11.3	9.3	14.7	40.7	38.5	43.0	18.8
Kriminalasylet	8.7	23.8	14.3	16.7	÷ 34.3	÷ 40.0	÷ 40.0	31.4

I tabell 3 i tabellavdelingen finner en oppgave over asylenes privatpleie (familiepleie). Ved utgangen av 1941 ble 582 pasienter forpleid privat ved de 6 asylene som hadde privatpleie. Ved utgangen av 1940 var tallet 634. Setter en disse tall i forhold til hele pasienttallet ved alle asyler, finner en at prosenten av privatforpleide var 7.4 i 1941 mot 8.1 ved utgangen av 1940.

Ved alle asyler med privatpleie er denne sunket fra 1940 til 1941. Dette skyldes som før nevnt for en stor del vansker med å skaffe forpleiere på grunn av rasjoneringen.

3. Pasienter som for første gang er lagt inn i norsk asyl.

Aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

Av de pasienter som ble lagt inn i asyl i 1941 ble 1399 lagt inn for første gang. I 1940 var det tilsvarende tall 1589 og i 1939 1555. I femåret 1936—40 ble det lagt inn gjennomsnittlig 1459 pr. år (se tabell b). Av de 1399 pasienter som ble lagt inn for første gang i 1941 var 659 eller 47.1 pst. menn og 740 eller 52.9 pst. kvinner.

I tabell 5 i tabellavdelingen har en delt de nye pasientene etter diagnose og etter I; Alder da de ble lagt inn og II; Alder da de første symptomer viste seg.

I tabell d. er disse pasienter delt prosentvis på de forskjellige diagnosene i årene 1936—40 og årene 1940 og 1941. Den sykdomsformen som forekommer relativt hyppigst er schizofrenia. Men det relative antall tilfelle med denne sykdomsformen synes i de senere årene å være gått tilbake. I femåret 1936—40 utgjorde de schizofrene 44.8 pst., og i årene 1940 og 1941 henholdsvis 37.8 og 37.7 pst. av alle de nye pasienter.

Tabell d. Pasientene delt etter diagnoser.
Les patients répartis par diagnoses.

De manisk melankolske spiller også relativt sett noe mindre rolle enn før, mens pasienter med konstitusjonelle psykoser forekommer atskillig hyppigere blant asylbelegget. Tallet på åndssvake er også relativt steget i løpet av de siste årene.

Av tabellen ser en videre at fordelingen etter diagnose arter seg noe forskjellig blant menn og blant kvinner. Schizofrenia forekommer relativt hyppigere blant menn enn blant kvinner, mens det motsatte er tilfelle ved de manisk melankolske og de konstitusjonelle psykoser.

I tabell 7 finner en pasientene delt etter en mer spesifisert diagnostiske liste, men delingen på undergrupper er ufullstendig på grunn av at diagnosen fremdeles ikke er tilstrekkelig nøyaktig gitt for en rekke pasienter.

Tabell e. viser pasientenes alder da de første symptomer viste seg. I 1941 var 16.6 pst. av mennene og 16.1 pst. av kvinnene blitt syke før de nådde 20-års alderen, og 42 pst. av mennene og 38 pst. av kvinnene før de fylte 30 år. De tilsvarende tall for femåret 1936—40 var henholdsvis 13 og 42 pst. for menn og 12 og 34 pst. for kvinner. I 1941 er pasientene gjennomgående blitt syke i yngre alder enn før.

Tabell e. Pasientenes alder da de første symptomer ytret seg.

Répartition par l'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes.

Alder Age	1936—1940			1940			1941		
	I alt Total	Derav		I alt Total	Derav		I alt Total	Derav	
		M	H		K	F		M	H
—14 år ans	Pst.	4.2	4.3	Pst.	4.1	4.7	Pst.	5.0	5.8
15—19 »	Pst.	8.2	8.8	Pst.	7.6	6.9	Pst.	7.2	6.7
20—24 »	Pst.	12.7	14.6	Pst.	10.9	12.8	Pst.	11.4	10.5
25—29 »	Pst.	12.6	14.0	Pst.	11.3	11.2	Pst.	12.3	10.2
30—34 »	Pst.	12.5	12.2	Pst.	12.9	10.2	Pst.	10.7	9.7
35—39 »	Pst.	10.9	10.6	Pst.	11.2	10.7	Pst.	10.4	10.8
40—44 »	Pst.	8.0	7.1	Pst.	8.8	9.2	Pst.	8.5	9.8
45—49 »	Pst.	6.1	5.4	Pst.	6.8	7.1	Pst.	7.3	7.0
50—59 »	Pst.	8.9	7.5	Pst.	10.2	9.4	Pst.	8.2	10.6
60—69 »	Pst.	5.4	4.7	Pst.	6.0	5.8	Pst.	4.6	6.8
70—79 »	Pst.	2.7	2.1	Pst.	3.3	2.3	Pst.	1.2	3.4
80+ »	Pst.	0.5	0.4	Pst.	0.6	0.5	Pst.	0.5	0.5
Ukjent Inconnu	Pst.	7.3	8.3	Pst.	6.3	9.2	Pst.	10.6	8.1
I alt. Total	Pst.	100.0	100.0	Pst.	100.0	100.0	Pst.	100.0	100.0

Tilsvarende forhold finnes i tabell f. som viser pasientenes alder ved innleggelsen. I 1941 er de yngre aldersklasser relativt sterkere representert enn før, både blant de innlagte menn og kvinner.

Tabell f. Pasientenes alder ved innleggingen.

Répartition par l'âge lors de l'admission.

Alder Age	1936—1940			1940			1941					
	I alt Total	Derav		Dont	I alt Total	Derav		Dont	I alt Total	Derav		Dont
		M	H	K		M	H	K		M	H	K
—14 år ans	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
15—19 » »	0.3	0.4	0.2	0.2	-	0.4	0.6	1.1	0.3			
20—24 » »	5.3	5.6	5.0	5.7	6.0	5.4	8.2	8.2	8.2	15.5	12.7	12.7
25—29 » »	11.0	13.6	8.5	9.6	11.6	7.8	14.0	11.0	11.0	13.0	9.1	9.1
30—34 » »	12.9	14.5	11.2	12.8	14.7	11.0	11.0	11.0	11.0	11.4	10.5	10.5
35—39 » »	13.2	13.9	12.6	12.2	13.2	11.3	12.4	9.6	10.2	9.0	7.9	11.0
40—44 » »	13.4	13.4	13.5	12.9	13.5	12.4	9.5	7.7	10.1	8.3	7.7	10.1
45—49 » »	10.8	10.3	11.2	11.0	10.1	11.9	9.0	15.2	11.5	10.0	12.8	12.8
50—59 » »	8.1	7.5	8.6	8.6	9.0	8.3	9.0	8.8	7.7	6.4	8.9	8.9
60—69 » »	12.7	10.4	14.9	13.3	11.1	15.2	11.5	15.2	15.2	10.0	12.8	12.8
70—79 » »	7.3	6.4	8.3	8.2	7.5	8.8	7.7	6.3	5.9	6.1	5.8	5.8
80+ » »	3.9	2.9	4.8	4.5	2.5	6.3	5.9	1.1	1.9	2.4	1.5	1.5
Ukjent Inconnu	-	-	0.1	0.1	-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	-	-
I alt. Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell g. Sykdommenes varighet ved innleggingen.

*Kumulativ fordeling.**Durée de la maladie lors de l'admission. Répartition cumulative.*

Diagnose Diagnose	Varighet under Durée moins de							I alt med kjent varighet Durée connue total
	1 år an	2 år ans	3 år ans	4 år ans	5 år ans	10 år ans	15 år ans	
1936—1940								
Psychosis ex constitutione . . .	62.6	74.9	82.1	85.7	87.7	93.3	97.0	100.0
Psychosis manico-melancholica .	80.5	88.6	92.1	94.5	96.2	97.6	98.8	100.0
Schizophrenia	51.8	65.0	74.9	80.1	83.7	92.2	96.6	100.0
Psychoses symptomaticae	80.8	85.5	89.7	92.7	94.4	97.0	99.6	100.0
Psychosis alcoholica	56.4	70.2	79.8	83.0	87.2	94.7	96.8	100.0
Psychosis syphilogenes	47.8	68.8	81.4	86.1	89.8	96.9	99.3	100.0
Psychosis ex involutione et senio	44.3	62.3	73.9	81.0	84.0	93.6	97.0	100.0
Psychosis ex vitio cerebri	54.4	60.8	64.0	72.0	75.2	84.8	92.0	100.0

	1941							
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Psychosis ex constitutione . . .	69.3	79.9	88.2	91.4	92.8	94.6	96.4	100.0
Psychosis manico-melancholica .	82.9	91.8	93.4	95.0	95.8	98.2	99.1	100.0
Schizophrenia	53.1	67.9	74.0	78.7	81.3	92.1	94.9	100.0
Psychoses symptomaticae	92.4	96.2	98.1	98.1	98.1	100.0	100.0	100.0
Psychosis alcoholica	77.8	77.8	77.8	77.8	88.9	88.9	100.0	100.0
Psychosis syphilogenes	41.0	62.3	78.7	83.6	88.5	95.1	95.1	100.0
Psychosis ex involutione et senio	51.9	64.7	75.2	79.7	83.4	93.2	97.0	100.0
Psychosis ex vitio cerebri	50.0	67.9	71.5	78.6	82.8	89.3	96.4	100.0

I tabel 6 i tabellavdelingen og tabell g. er pasientene fordelt etter sykdommens varighet ved innleggingen. Ved sykdommens varighet forstår en tidsrommet fra siste anfalls begynnelse til innlegging. For en del pasienter har en ikke kunnet oppgi varigheten. I tabell g. har en derfor bare regnet med pasienter med kjent sykdomsvarighet. Pasienter med diagnosene idiotia et psychosis ex imbecillitate og psychosis epileptica er holdt utenfor.

Blant de største gruppene viser det seg at pasienter med diagnosen psychosis manico-melancholica blir hurtigst innlagt. Av tabell g. fremgår det at 83 pst. av pasientene ble lagt inn i asyl innen det var gått ett år fra siste anfall. Det tilsvarende tall for pasienter med diagnosen psychosis ex constitutione var 69 pst. Blant de schizofrene hadde sykdommen for 53 pst. vært under ett år da de ble lagt inn.

Tabellen viser videre at innen det er gått 5 år er de fleste pasienter blitt lagt inn i asyl.

Sammenlikner en tallene for 1941 med gjennomsnittet for perioden 1936—40, finner en at innlegginger med en sykdomsvarighet under 1 år har steget i de senere år for de aller fleste diagnoser.

I tabell 7 finnes opplysning om pasientenes sivilstand ved innleggelsen. I 1941 var 65 pst. av mennene og 58 pst. av kvinnene ugifte. Forholdet varierer meget innenfor de enkelte diagnosene, idet sykdommens natur og den alder den opptrer i naturlig spiller en stor rolle.

I tabell 8 har en delt pasientene etter hjemstavn. Tabellen viser at 65.5 pst. av pasientene kommer fra landsbygda og 30.2 pst. fra byene. Dessuten var det 3.0 pst. utlendinger og 1.3 pst. hadde ingen eller ukjent hjemstavn. I femåret 1936—1940 var 61.3 pst. fra landsbygda, 36.2 pst. fra byene og 0.8 pst. var utlendinger og 1.7 pst. hadde ingen eller ukjent hjemstavn.

I beretningen for 1935 er det gjort noen beregninger over sinnspsykehyppigheten i de enkelte fylkene, som en vil vise til.

I tabell 9 er pasientene delt etter tidligere livsstilling, men en kan vanskelig slutte noe av disse tallene før en ved neste folketelling får hele befolkningens ervervsfordeling som sammenlikningsgrunnlag.

4. Pasienter som tidligere har vært behandlet i norsk asyl.

Réadmissions.

I 1941 ble det foretatt 2 320 innskrivninger, hvorav 1 399 var førstegangs pasienter. Resten gjaldt pasienter som tidligere har vært behandlet i asyl, herav 833 direkte gjeninnleggelse og 88 overflytninger fra et asyl til et annet. En har som tidligere reknet med tilfelle og ikke med personer. Enkelte pasienter er derfor kommet med flere ganger. (Se statistikken for 1937 side 8.)

Av de 833 pasienter som ble innlagt på nytt i 1941 var 398 eller 47.8 pst. menn og 435 eller 52.2 pst. kvinner.

I tabell 10 er de direkte gjeninnleggingene fordelt etter diagnose og etter den tid som er gått siden pasienten sist ble utskrevet. I tabell h. har en fordelt disse pasientene prosentvis på de viktige diagnostene. Vel halvparten lider av schizofrenia, dernest kommer pasienter med psychosis manico-melancholica med 17 pst.

Tabell h. Pasientene delt etter diagnosser.
Les patients répartis par diagnoses.

Diagnose <i>Diagnose</i>	1936-1940						1940						1941					
	I alt <i>Total</i>	Derav		Dont		I alt <i>Total</i>	Derav		Dont		I alt <i>Total</i>	Derav		Dont		I alt <i>Total</i>		
		M	H	K	F		M	H	K	F		M	H	K	F	M	F	
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	5.8	6.7	5.0		5.6	6.4	4.9		4.3		4.8		3.9					
Psychosis ex constitutione	10.8	7.8	13.7		13.3	10.0	16.6		15.2		8.0		21.8					
Psychosis manico-melancholica	17.0	14.3	19.7		17.9	18.6	17.1		17.3		18.1		16.6					
Schizophrenia	54.2	57.2	51.3		50.3	51.6	49.0		49.5		53.5		45.7					
Andre årsaker	12.2	14.0	10.3		12.9	13.4	12.4		13.7		15.6		12.0					
I alt. Total.	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0		100.0		100.0		100.0					

72.5 pst. av alle direkte gjeninnlegginger ble utskrevet siste gang i årene 1941—1937, 14.6 pst. i årene 1936—1932 og 12.9 pst. før 1932.

Av de tilfellene som siste gang var utskrevet i 1941 eller 1940 hadde 317 eller 38.1 pst. av alle gjeninnleggingene vært utenfor asyl i kortere tid enn 1 år, 26.7 pst. av de tidligere asylbehandlede pasienter hadde vært utenfor asyl under 6 måneder, 16.7 pst. under 3 måneder og 7.7 pst. under 1 måned.

I tabell 11 finner en en detaljert oversikt over de forskjellige flytninger som er blitt foretatt av pasienter fra et asyl til et annet.

I 1941 har det vært meget færre flytninger enn i 1940, da det på grunn av de ekstraordinære forhold var betydelig flere flytninger enn normalt. Således var tallet 89 i 1941 mot 206 i 1940. Som vanlig har Reitgjerdet og Dedichen de fleste overflytninger. Reitgjerdet har omtrent like store tall både for tilflyttede og fraflyttede, og pasientene fordeler seg over nesten alle asyler. Dedichen har ikke tatt noen fra andre asyler, men har derimot tjent som gjennomgangsstasjon til disse.

5. Utskrevne pasienter.

Sorties.

I 1941 ble det foretatt 1893 direkte utskrivninger fra asylene og 89 overflytninger fra et asyl til et annet, herav 1 pasient til et asyl i Danmark. De tilsvarende tall i 1940 var 1983 og 206 overflytninger. Overflytningene er omtalt i avsnitt 4. Dødsfall, som blir behandlet i avsnitt 6, er ikke tatt med i tallet på utskrivninger.

Av de 1893 direkte utskrivningene var 852 eller 45 pst. menn og 1041 eller 55 pst. kvinner. En har også her regnet med antall tilfelle, slik at pasienter som er utskrevet flere ganger i års løp er regnet med hver gang.

I tabell 12 er de direkte utskrivningene delt etter utskrivningsmåten. Denne delingen er foretatt særskilt for de enkelte asyler og for de forskjellige diagnosene. I de nevnte tabeller har en også delt dødsfallene etter asyler og etter diagnosene.

Av de direkte utskrivningene ble 435 eller 23 pst. skrevet ut med offentlig forpleiningsbidrag etter lov av 5 juni 1925. Det tilsvarende tall for 1940 var 431 eller 21.7 pst. av de direkte utskrivninger. Disse tall er forholdsvis lavere enn i de nærmeste år før krigen. I 1939 ble således 26.9 pst. utskrevet til offentlig forpleining med statsbidrag og i 1938 29.4 pst.

Av dem som ble utskrevet med offentlig forpleiningsbidrag i 1941 ble 19.8 pst. skrevet ut til eget hjem eller slekninger, 71.2 pst. til andre private og 9.0 pst. til sykehus, gamlehjem o. l. De tilsvarende prosenter for de som ble skrevet ut uten offentlig forpleining var: 88.4, 6.1 og 5.5. Hertil kommer 8 menn og 2 kvinner som er rømt og 34 tyske menn og 4 tyske kvinner som hadde vært lagt inn i norsk asyl under krigen.

I tabell 13 og 14 er de direkte utskrevne tilfellene delt etter varigheten av behandlingen. Med dette menes varigheten av de siste asylopphold. I tabell 13 er delingen etter varighet kombinert med en deling etter asyler og i tabell 14 med en deling etter diagnosene. I begge tabellene er dessuten gitt hvor mange tilfelle er skrevet ut som sinnssyke og som ikke sinnssyke.

Oppgavene i tabell 13 viser at ved alle asylene har over 50 pst. av de utskrevne vært behandlet under 1 år. For alle asyler under ett var prosenten i 1941 72.2 mot 75.6 i 1940 og 67.9 i 1939.

I tabell i. har en satt opp en kumulativ prosentfordeling av tilfellene etter behandlingens varighet for de forskjellige diagnosene. Av denne tabellen ser en at behandlingstiden varierer temmelig meget for de forskjellige sykdommer. De schizofrene pasienter ligger lengst, i det 60 pst. av disse pasientene blir liggende under 1 år og 14 pst. over 5 år. For de store gruppene psychosis ex constitutione og psychosis manico-melancholica hadde henholdsvis 87 og 81 pst. en behandlingstid på under 1 år og 2.1 og 3.4 pst. er blitt behandlet mer enn 5 år.

Behandlingens varighet svinger betydelig fra år til år for de forskjellige diagnosene, men for alle diagnosene under ett viser tabellen at behandlingstiden er blitt kortere i de senere årene.

For 1130 av de 1893 direkte utskrivningene er det oppgitt at pasienten ble utskrevet som sinnssyk og 763 eller 40 pst. ble skrevet ut som ikke sinnssyke. I 1940 var det tilsvarende prosenttall 43, og i gjennomsnitt for 5-året 1936—40 34.3 pst. Det relative antall pasienter utskrevet som ikke sinnssyke er altså steget ganske sterkt i de senere årene.

Tabell i. Behandlingens varighet. Kumulativ fordeling.
Durée du séjour à l'hospice. Répartition cumulative.

Diagnose <i>Diagnose</i>	Varighet under: Durée moins de:					
	½ år <i>an</i>	1 år <i>an</i>	1½ år <i>an</i>	2 år <i>ans</i>	5 år <i>ans</i>	10 år <i>ans</i>
1936—1940.						
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	48.2	66.1	76.6	81.5	90.1	94.4
Psychosis ex constitutione	60.7	80.0	86.4	89.2	96.9	98.9
Psychosis manico-melancholica	61.3	80.4	87.3	90.9	95.3	98.2
Schizophrenia	37.5	57.4	67.0	71.8	85.0	92.4
Psychoses symptomaticeae	73.9	92.4	97.3	98.4	99.5	99.5
Psychosis epileptica	47.2	65.1	69.8	78.3	89.6	95.3
Psychosis alcoholica	62.2	84.4	89.6	91.1	95.6	97.8
Psychosis ex involutione et senio	57.0	77.7	86.2	89.4	96.7	99.3
Psychosis syphilogenes	45.0	64.9	74.5	79.7	92.8	96.8
Psychosis ex vitio cerebri	59.3	80.2	90.1	92.3	96.7	100.0
Psychoses aliae et male definitae	68.3	83.3	91.7	93.3	96.7	98.3
Non insani	89.0	98.3	98.7	99.2	100.0	100.0
I alt. Total	48.8	68.2	76.5	80.4	90.3	95.3
1941						
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	53.3	69.7	76.3	77.9	91.0	95.9
Psychosis ex constitutione	65.6	86.5	89.2	91.6	97.9	99.4
Psychosis manico-melancholica	65.3	80.7	87.7	88.9	96.6	98.5
Schizophrenia	41.2	60.4	68.9	73.9	85.9	94.3
Psychoses symptomaticeae	86.6	90.5	94.3	97.1	100.0	100.0
Psychosis epileptica	44.0	60.0	68.0	72.0	92.0	100.0
Psychosis alcoholica	53.4	73.4	86.7	86.7	100.0	100.0
Psychosis ex involutione et senio	52.3	75.6	84.9	87.2	96.5	97.7
Psychosis syphilogenes	52.2	78.3	80.5	84.8	91.3	95.6
Psychosis ex vitio cerebri	67.9	89.3	89.3	92.9	96.5	96.5
Psychoses aliae et male definitae	45.5	72.7	81.8	81.8	90.9	100.0
Non insani	95.2	98.4	100.0	100.0	100.0	100.0
I alt. Total 1941	53.9	72.2	78.8	82.2	91.7	96.6
» » 1940	57.9	75.6	82.5	85.5	93.0	96.9
» » 1939	49.8	67.9	75.8	79.8	90.1	95.3
» » 1938	43.7	63.2	72.9	76.9	88.2	94.1

6. Døde.

Décès.

I 1941 døde i løpet av året 352 av pasientene på asylene. Av disse var 208 menn og 144 kvinner. Regnet pr. 1000 av middelbelegget døde i 1941 48.7 mot 515 i 1940 og gjennomsnittlig i femårsperioden 1936—40 46.7 %.

I tabell 15 er gitt en oppgave over de døde på de enkelte asyler delt etter dødsårsak og etter alder og kjønn.

Tabell j. viser de viktigste dødsårsakenes betydning blandt asylpatienter.

Tabell j. Prosentvis deling av døde på asylene etter
dødsårsaker.

Décès dans les hospices. Chiffres relatifs.

Nr.	Dødsårsak ¹ <i>Cause de décès</i>	1936—1940			1941		
		I alt	M	K	I alt	M	K
3	Tuberkulose	24.3	25.3	23.3	18.5	17.3	20.1
4-5	Andre infeksjonssykdommer	2.8	2.5	3.2	3.4	4.8	1.4
9	Apopleksi, trombose og emboli i hjernen	4.9	5.1	4.6	3.7	2.4	5.6
10	Tabes dorsalis, paralysis gener. og lues cerebri	7.7	11.1	4.5	6.8	7.7	5.6
11-12	Andre organiske nervesykdommer . . .	2.3	2.9	1.8	2.0	1.5	2.8
14-15	Sykdommer i hjerte- og kretsløpsorganene . . .	10.4	9.5	11.4	10.5	9.1	12.5
16-17	Sykdommer i åndedrettsorganene . . .	18.1	16.4	19.7	22.7	25.0	19.4
18-19	Sykdommer i fordøyelsesorganene . . .	5.8	5.7	6.1	4.8	4.3	5.6
22	Kreft og andre ondartede svelster . . .	4.7	5.0	4.5	4.8	4.8	4.9
24	Senilitet	6.4	5.4	7.5	5.7	4.8	6.9
	Øvrige årsaker	12.6	11.1	13.4	17.1	18.3	15.2
	I alt . . .	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹ Traduction française voir tableau 15 s. 44.

Den hyppigste dødsårsak i 1941 var sykdom i åndedrettsorganene idet 22.7 pst. av dødsfallene skyldes denne årsak. Dernest kommer tuberkulose med 18.5 pst. av alle dødsfall og sykdommer i hjerte- og kretsløpsorganene med 8.0 pst. En oversikt over de forskjellige dødsårsaker delt etter sinnslidelsens art, som ble tatt inn i statistikken for 1940, viser blant annet at tuberkulosen som dødsårsak spiller den største rolle hos de schizofrene pasienter.

I 1941 inntraff det bare 1 tilfelle av selvmord og 7 dødsfall av forgiftninger, skader eller andre ulykkeshendelser.

7. Helseforholdene. *L'état sanitaire.*

Helsetilstanden har gjennomgående vært god.

Ved G a u s t a d var de sykes helse ikke fullt så god som i tidligere år. Tuberkulosen synes å være blitt både hyppigere og mer ondartet i sitt forløp. Samtlige pasienter blir kontrollundersøkt hvert år, og de som trenger det, hyppigere. BCG-vaksinasjon er konsekvent gjennomført for pasientene, likesom kontrollundersøkelse og vaksinasjon av all betjening som arbeider på tuberkuloseavdelingene er gjennomført. Det har vært noen tilfelle av erysipelas, som ikke har forekommet i mange år. Likedan har det vært økt hyppighet av furunkler, infiserte sår og impetiginøse utslett. En må anta at dette henger sammen med at det ikke lar seg gjøre å holde de syke så rene som før, muligens er også resistensen nedsatt.

Ved E g har helsetilstanden vært god, bortsett fra tuberkulose sykdommer. I årets løp er det oppdaget 4 nye tilfelle av tbc., herav 1 mann og 3 kvinner.

3 kvinner døde av lungetuberkulose på asylet foruten en kvinne som led av lungetuberkulose og ble sendt hjem og som døde kort tid etter.

R o t v o l l: På mannsiden fortsatte fra nyttår en anginaepidemi med mer eller mindre scarlageniformt utslett. Erysipelas opptrådte også i 1941. I årets første og siste måneder var det også en hel del pneumonia crouposa og bronchopneumonia. I alt døde 10 menn og 1 kvinne av pneumonia crouposa og 2 menn av bronchopneumonia.

Pirquets prøve er utført på alle pasienter som kom inn.

Ved **R e i t g j e r d e t** har helsetilstanden både blant pasientene og personalet vært meget god, og det har ikke forekommet epidemiske sykdommer av noen art.

Serieundersøkelsene med S.R. og pirquet av alle pasienter ble avsluttet i 1941, og det ble tatt røntgenbilde av alle med forhøyet S.R. Blant betjeningen opptrådte 3 tilfelle av flyktig uspesifisert lungeinfiltrat. De ble alle sendt til Ringvål til spesialundersøkelse. På grunn av disse tilfelle gikk en til en systematisk undersøkelse med S.R. og pirquet av hele betjeningen og deres nærmeste pårørende. Resultatet av disse undersøkelsene er ført opp på kartotekkort, og det er meningen å bruke disse som et slags fremtidig helsekort for betjeningen.

K r i m i n a l a s y l e t: Helsetilstanden blant pasientene har vært meget god uten epidemiske sykdommer eller forkjølser.

D i k e m a r k: Stort sett var helsetilstanden god i 1941. En del forkjølleses-sykdommer forekom i vinterhalvåret. Dessuten opptrådte en del tilfelle av akutt diarrhoe (enteritt) uten spesifikt preg og 7 tilfelle av icterus og 9 av erysipelas.

V e u m: Helsetilstanden har gjennomgående vært meget god både blant pasienter og funksjonærer. Større ulykker har ikke forekommet og heller ikke suicidium. Det har naturlig nok, vært endel vanskeligheter med å skaffe mat, og likesom andre steder har en måttet gå til atskillige innskrenkninger. Legemsvikten er stort sett gått ned både hos pasienter og funksjonærer. Men i det hele har sykehuset klart situasjonen bra, og det er et faktum at levemåten ved sykehuset har ligget atskillig høyere enn gjennomsnittlig utenfor.

S a n d e r u d: Helsetilstanden har vært usedvanlig dårlig i 1941. Det har vært påfallende mange tilfelle av interkurrente sykdommer, særlig epidemisk hepatit. Av tuberkulose døde 2 pasienter, hvorav den ene var en mann som nettopp var lagt inn. Sykehusets reservelæge har med hjelp av fylkeslægen gått igjennom hele det gamle belegget for å oppspore mulige ukjente tilfelle av tuberkulose.

Ved **P r e s t e s e t e r** gikk det en epidemi av hepatitis epidemica blant pasienter og personale om høsten. Ca. 20 stykker ble angrepet, men det var ingen komplikasjoner.

Fra **L i e r a s y l e t** meldes at all virksomhet i 1941 har vært preget av krisetiden med stigende vansker på alle hold. Særlig har matmangelen skaffet

mange bekymringer. Både pasientene og funksjonærerne har i stigende grad klaget over slapphet, manglende utholdenhet. Resistensen mot interkurrente sykdommer har vært nedsatt. Overlægen mener at først og fremst kosten har skylden for disse tilstander. Vekttapene både i asylet og i privatpleien, både blant pasienter og betjening, har dels vært såpas svære at det har gitt mistanke om tærrende sykdommer. Manifeste avitaminoser er ikke sett, men en har da også tatt de forholdsregler en har kunnet for å forebygge det (tran, nypepulver osv.). Gjennomgående må en si at middagsmaten har vært meget bra i asylets husholdning (for funksjonærer med eget kosthold har det nok vært atskillig dårligere). En har også hatt bra med poteter av egen avl. Det det har skortet på er først og fremst melvarer, melk og fløte, i det hele fett. Professor Følling har gjort endel undersøkelser over kostens næringsverdi. Resultatet av hans undersøkelse var:

Det samlede antall gr. av de forskjellige næringsstoffer samt kaloritallet for de forskjellige grupper.

	Egge-hvitte	Fett	Kull-hydrater	Kalorier
	gr.	gr.	gr.	gr.
Arbeidende menn	115.46	86.31	308.87	2 543
Ikke arbeidende menn	99.16	59.31	284.87	2 132
Kvinner	95.56	58.61	259.87	2 003

Professor Følling uttaler at ernæringen er snau, særlig for de arbeidende personer altfor snau. Men også for andre, bortsett fra de sengeliggende og helt debile, er den under det en regner for lavmålet, så han ser ingen mulighet for å overføre fra disse til de arbeidende. Dog mener han at en kanskje bør forsøke å overføre noe fra de sengeliggende til betjeningen, som nødvendigvis må utføre et bestemt arbeid, mens de arbeidsdyktige pasienter får yte arbeid i forhold til tilført næring.

Faret sykehus: Helsetilstanden har vært relativt god med hensyn til interkurrente sykdommer. Det har forekommet 2 tilfelle av scarlatina og etpar tilfelle av pneumoni. Ellers har en nokså ofte småepidemier av gastro-enteritt. Det har imidlertid ikke vært komplikasjoner, og pasientene er blitt helbredet relativt snart. Hos 1 pasient som hadde vært Pirquet + i mange år, brøt det ut en akutt lungetuberkulose som fort forverret seg i løpet av året. Det foretas fremdeles regelmessige pirquet-undersøkelser. De som kommer inn med neg. pirquet, blir vaksinert med B.C.G.

Kostholdet har en stort sett kunnet holde på et tilfredsstillende nivå, både med hensyn til kvalitet og kvantitet, selv om rasjoneringen jo har ført til omlegging og innskrenkninger. En del pasienter er gått ned i vekt, men noen direkte kostskader har en ikke sett.

D a l e: Forutsetningen for anskaffelsen av det nye røntgenanlegget, som ble ferdig montert i november, var å få gjennomført en betryggende undersøkelse av hele pasientbelegget med henblikk på lungetuberkulose. Den systematiske lungeundersøkelse som har vært drevet med hjelp av fylkeslæge Hegbom, har avsløret 4 sikre smitteførende tuberkulosetilfelle.

V a l e n: Helsen har hittil vært bra både hos pasientene og personalet. Det har ikke vært alvorlige epidemier av noen art og heller ikke tegn på mangelsykdommer. Lunge- og annen tuberkulose f. eks. har til utgangen av 1941 ikke vist tegn til noen oppblussen.

N e e v e n g å r d e n: I det store og hele har helsetilstanden vært som vanlig. På høsten forekom 2 tilfelle av difteritt, 1 blandt personalet og 1 blandt pasientene på mannsavdelingen. Samtidig opptrådte atskillige tilfelle av angina, men disse var Db. negative. Omleggingen av kosten har ført med seg noe fordøyelsesbesvær og diarrhoe.

R o s e n b e r g: Sunnhetstilstanden har vært som vanlig. Epidemiske sykdommer har ikke forekommert. Heller ikke har det vært noen alvorlige ulykker.

O p d o l: Helsetilstanden blandt pasientene har gjennomgående vært god. Det har ikke forekommert epidemier av noen alvorlig art.

Ø s t m a r k a: Helsetilstanden har stort sett vært god. Store epidemier har ikke opptrådt, og sykehuset har vært forsikrert for ulykkestilfelle. 3 nye tilfelle er innført i tuberkuloseprotokollen i årets løp. 6 pasienter er døde av tuberkulose.

O s l o H o s p i t a l: Sunnhetstilstanden har vært så god som den kan være med et belegg bestående av senil-demente og andre pleiepasienter. Noen ulykker er ikke inntruffet.

M o l l e n d a l: Helsetilstanden har vært tilfredsstillende hva sykdommer angår. På grunn av dårligere kosthold har en kunnet påvise vekttap. Gjennomsnittsvekttapet i 1941 har således vært 5.1 kg. Blant betjeningen har det vært endel forbıgående sykdomstilfelle.

8. Sykebehandling.

La thérapeutique.

I det følgende skal en gi en del korte utdrag fra årsberetningene om de medisinske behandlingsmetoder:

G a u s t a d (dr. Ørnulf Ødegård): Sykebehandlingen har som i året før vært preget av sjokkbehandlingen. Som hovedmetode har vært brukt c a r d i - a z o l b e h a n d l i n g og dessuten har i endel tilfelle i n s u l i n og a c e - t h y l o c h o l i n vært brukt. Noe forsøk på statistisk vurdering av resultatene er ikke gjort, da sykehusets materiale blir for lite. Det umiddelbare inntrykk er avgjort at sjokkbehandlingene er langt mer effektive enn noen metoder vi

hittil har rådd over. Deres betydning ligger ikke bare i at de i et betydelig antall egnede tilfelle kan føre til fullstendig eller social remisjon med utskrivning. Likeså viktig er den socialiserende virkning slike kurer kan ha på våre vanskelige pleiepasienter, en virkning som er såvidt utpreget at den må sies å ha forandret hele sykehusets preg. Uro og voldsomhet er blitt sjeldnere, til tross for at man har kunnet innskrenke bruken av isolasjon og av bedøvende midler, og ikke så få urenslige og sløve pleiepasienter er blitt renslige og beskjeftiget. I kroniske tilfelle hvor det bare er en anstaltbedring som tilskutes, har vi sett stor nytte av korte behandlingsserier på 3—4 sjokk, eventuelt gjentatt om noen uker. En slik kort kur kan bringe den syke ut av uhedige vaner som har stivnet til. Meget viktig er det imidlertid å benytte den bedring selve sjokkene fører med seg til å få den syke i virksomhet, om mulig flyttet til en annen avdeling eller fra isolat ut på vaktsal osv. Overhodet må sjokkbehandlingen bare betraktes som et hjelpemiddel, mens tyngdepunktet fremdeles ligger på arbeidsbehandling og regime. Når erfaringene med disse nye metoder til dels er avvikende, henger det rimeligvis sammen med at dette viktige punkt lett blir oversett.

De eldre behandlingsmetoder som silfosin, thyreiodea, Dauerschlaf og malaria har fremdeles vært endel i bruk, alene eller ved siden av sjokkbehandling, særlig da overfor vanskelige pleiepasienter.

73.9 pst. av de mannlige og 64.1 pst. av de kvinnelige pasienter har deltatt i et eller annet arbeid. I betraktnsing av det forserte utskrivningstempo, som ikke tillater en å beholde de arbeidsdyktigste kroniske tilfelle særlig lenge, er tallene tilfredsstillende. Tilgangen på materialer til vevning, kurvarbeid osv. har til dels sviktet. Til gjengjeld er flere enn før satt i arbeid på gårdsbruk og i gartneri.

Mekaniske tvangsmidler har ikke vært brukt.

I solasjon har vært brukt i 1363 hele dager og i 4104 enkelte timer. I alt har 36 menn og 58 kvinner vært isolert om dagen, i alle tilfelle på grunn av uro og voldsomhet.

Eg (dr. T. Smith): Cardiazolbehandlingen er fortsatt med vekslende resultater. Dessverre er det nokså mange som har fått tilbakefall. Det har vært få komplikasjoner.

Rotvoll (dr. Konrad Aas): Behandlingen har vært den vanlige arbeidsterapi samt sedativa og hypnotica. Disse siste begrenses jo til et minimum, men kan ikke unngås i et sykehus med stort overbelegg og store vakt- og sovesaler, mens samtidig mindre værelser og isolater utgjør et følelig minimum.

Da en på et tidlig tidspunkt fikk henstilling eller pålegg om å gi avkall på anvendelse av insulinsjokk, og da det dessuten er knepent med lægebetjening for denne behandling, har en i 1941 ikke tatt opp igjen denne sjokkbehandling.

Cardiazolsjokkbehandling (pentrozol) har vært anvendt hos 30 menn og 28 kvinner. Av disse led 3 menn og 5 kvinner av manisk-melankolsk psykose, herav 2 menn og 3 kvinner manisk preget. Videre var 1 kvinne å henføre

under ins. e, constitutione (depressivt preget) og 1 kvinne under ins. symptomatica. 2 imbecile kvinner og 1 mann ble også forsøkt. Alle de andre må sies å være sikre schizofrenier.

Behandlingen omfatter for enkelte flere gjentatte serier som dels strekker seg tilbake helt til 1938. Sjokkenes antall har variert etter effekten. Enkelte kan ha vært underkastet rent leilighetsvis noen få sjokk for innrådt uro, skjenn, sløvhett eller synkende og manglende arbeidslyst. I disse siste tilfelle kunne en notere anstaltbedring hos 9 kvinner, mens 6 ble tydelig bedret og 5 kunne utskrives helbredet. Av de siste hører de 2 under schizofreni. 6 ble uforandret og 2 nærmest forverret. Den innrådte bedring kan ha vært av lengere eller kortere varighet, og gjennomgående har så en ny behandling vist resultat. For omtrent halvparten kan noteres at de var nokså engstelige og dels sterkt motstrebende overfor behandlingen.

Av mennene er 16 notert med anstaltbedring, 5 tydelig bedret, 5 uforandret og 4 helbredet. Av de siste var 2 manikere og 1 melankoliker (jøde). Den ene maniker vites å ha fått residiv, likeså en a-schizofren type som ble utskrevet helbredet. Hos mennene har engstelsen overfor behandlingen ikke gjort seg noe særlig gjeldende.

Siden vi sluttet å holde pasientene under krampene, har vi ingen frakturer hatt. Enkelte lett reponible kjeveluksasjoner har forekommet. Ved foreliggende infeksjoner (tp. forhøyelser) er disse forverret og behandlingen avbrutt. Tidligere sås ofte tp. stigning etter sprøytnene, men dette hører nå til sjeldenheterne. Pentrozolen steriliseres nå ved kokning på vannbad i $1\frac{1}{2}$ –2 timer.

Dosene har vært fra 2 til 10 ccm., gjennomsnittlig kan en vel si ca. 8 ccm., hos enkelte menn opptil 12 ccm. Gir 1. dose ikke kramper, gis vanlig straks en ny dose med gjerne 1 ccm. i tillegg.

Hypertoni synes ingen kontraindikasjon å være, men dosene kan da gjøres mindre enn de vanlige, hva en vel bør være oppmerksom på.

R o n v i k (dr. G. R. Moe): Sjokkbehandling kan nå sies å være blitt ordinær behandlingsmetode. Med økende erfaring er på den ene side komplikasjonene redusert til nær sagt betydningsløse, på den annen side utvikler metoden seg til større effektivitet ved at det kommer til nye momenter og modifiseringer. Vi legger ved indikasjonen særlig vekt på: 1. Blodbildet må være normalt, øket blodsenkningshastighet (SR) og/eller venstreforskyvning er kontraindikasjon, og krever utrensning av ev. foci. 2. Ernæringstilstanden og især vitaminnangelen. Særlig i akutte delirante tilfelle har vi fått effekt først etter tilførsel av overskudd på B. vitamin. Ved slike akutte, særlig katatone, psykoser har vi hatt nytte av en innledende Insufenhalvmarkose med umiddelbart etterfølgende sjokkbehandling.

Også overfor gamle, kroniske asylpasienter har sjokkbehandling vist sin nytte. Den virker som en vekker eller omstemmer på kroniske psykoser med intrakabel urenslighet, uehdige perseverasjoner, impulsivitet o. l. Riktignok

er oftest ikke virkningen av varig art, men kortvarige, gjentatte kurer har holdt disse pasientene i sjakk. En opplever f. eks. at en pasient som i flere år hadde vært sengeliggende, utilnærmelig, urenslig med et typisk «gammeldags asylpreg», etter behandlingen ble ordnet og arbeidsdyktig B-pasient og nå har vært i privatpleie i over 2 år.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n er gått tilbake i 1941 på grunn av materialmangel. Særlig gjaldt det en så viktig virksomhet som garnbinding, som i lengre perioder måtte helt innstilles. En kunne riktignok gå i gang med andre ting, f. eks. generatorknott, men det ga ikke beskjeftigelse nok.

R e i t g j e r d e t (dr. Einar Bø: Cardiazolbehandling ble drevet i samme omfang som tidligere, med flere oppmuntrende resultater, dog mest i form av anstaltbedring. Som følge av innskrenkning i insulinforbruket er insulinbehandlingen nedsatt til et minimum, bare 2 pasienter har gjennomgått insulinkur.

Isofen-sovekur er brukt i temmelig stor utstrekning på særlig vanskelige og urolige pasienter og en har ofte sett at deres uroperiode på denne måten er kupert eller glidd over. Det er ikke inntruffet noen komplikasjoner under den aktive behandling. Asylets læger er av den oppfatning at kronisk urolige og voldsomme pasienter helst bør anbringes på rolig vaktsal istedenfor i månedsvis å ligge på et mørkt uhyggelig isolat. Som følge av det er den medikamentelle behandling og bruken av belte steget en del, mens isolasjon så å si ikke forekommer eller i høyden som disciplinærstraff.

I årets løp ble 8 pasienter kastrert, herav 4 voldtekstforbrytere, 2 kronisk urolige epileptikere og 2 sløve urolige. 3 pasienter ble sterilisert.

Som et kuriosum kan nevnes at en epileptiker som tidligere hadde daglige anfall tross store doser av sovinal, ble anfallsfri i ca. 3 måneder etter kastrasjon. En tenkte seg at narkosen muligens kunne ha innflytelse på dette, og da pasienten begynte å få anfall igjen, ga en ham en narkose av ca. $\frac{1}{2}$ times varighet. Etter dette fulgte et par måneders anfallsfrihet igjen, og en har fortsatt med å gi ham narkose ca. hver annen måned. I løpet av et år har han på denne måten bare hatt 15-20 epileptiske anfall, tiltross for betraktelig mindre sovinaldoser. Hans karakterforandring er dog ikke påvirket.

A r b e i d s t e r a p i e n drives som før i stor utstrekning, og det daglige antall arbeidende pasienter er meget stort, ca. 65 pst. En del vanskeligheter med anskaffelse av råmaterialer har det vært, særlig til snekkerverkstedet og skomakerverkstedet, mens poseverkstedet og bokbinderverkstedet har hatt godt med arbeid. Likeså har en klart å skaffe det nødvendige garn til strømpestrikking og veving av teyer, håndklær, kluter osv. Nytt i arbeidsvirksomheten av året er forarbeidelsen av ull av egen produksjon. Flere pasienter har i månedsvis vært beskjeftiget med karding og spinning, som de synes å like godt. Etterhvert som sauebestanden øker, vil denne arbeidsgren bli ytterligere utvidet.

D i k e m a r k (dr. Rolv Gjessing): Sykebehandlingen har stort sett vært

fortsatt som i tidligere år. Etter generell-medisinske prinsipper er det lagt vekt på å fjerne alle betennelsesfoci og å gi en hensiktsmessig kost med rikelig dekning av de forskjellige sikringsstoffer i form av tran, nypepurré og olgjær.

Endel pasienter som har vist tegn til nedsatt stoffskifte er blitt behandlet med Thyroxin-Thyreoideatabletter.

Forbruket av sovemidler har som de nærmest foregående år vært sterkt innskrenket. Eksempelvis kan nevnes at det samlede forbruk i årets løp av veronal, sulfonal og trional har vært henholdsvis 55 gr., 100 gr. og 158 gr. De gunstige erfaringer en tidligere har hatt av det nedsatte sovemiddelforbruk er ytterligere bekreftet.

I n s u l i n b e h a n d l i n g e n har vært fortsatt etter de samme prinsipper som før, idet det vesentlig har vært behandlet kasus som har vart noen tid og hvor det ikke har vist seg tendens til remisjon ved generell medisinsk behandling. I alt har ca. 50 pasienter fått regulær insulinkur. Dessuten har endel pasienter fått små (subcomatøse) insulindoser fortrinnsvis om kvelden, dels for å påvirke urotilstander, dels for å heve ernæringen. I endel tilfelle er det oppnådd tydelige forbigående bedringer, men som regel er det kommet tilbakefall etter noen ukers til måneders forløp.

Cardiazolsjokk er vesentlig brukt i forbindelse med insulinkur (summasjonssjokk). I endel tilfelle er det sett forbigående oppklaringer i umiddelbar tilslutning til slik behandling. Kortvarige bedringer er også sett hos endel av de forholdsvis få pasienter som er behandlet bare med cardiazol.

Såvidt mulig er det forsøkt å holde arbeidsvirksomheten igang tiltross for at vanskelighetene med å skaffe det nødvendige materiale — særlig tekstilmateriale — er tiltatt. Således har i år gjennomsnittlig bare 31 menn vært i arbeid på vevstuene mot 58 i 1940. Til gjengjeld har en rekke pasienter vært beskjeftiget med å rive den cellulosen som er brukt til foring ved gårdsbruket. Gjennomsnittlig har 178 menn og 183 kvinner vært i arbeid.

Bruken av t v a n g s m i d l e r er gått litt ned på mannsavdelingen, men er uforandret på kvinneavdelingen. Beregnet i antall timer pr. 100 liggedager fås i år 39.5 (mot i fjor 41).

V e u m (dr. Bretteville-Jensen): Lægebehandlingen har som tidligere vært drevet etter de vanlige psykiatriske retningslinjer. Av sjokkbehandlingsmetoder har en bare nyttet cardiazol, da apparatur for elektrisk sjokkbehandling ennå ikke har vært i handelen og det er forbud mot bruk av insulin i sjokkterapien.

Det har også i noen utstrekning vært anvendt thyreoidea og thyroxin, etter at en ved anskaffelse av eget stoffskifteapparat har fått anledning til å kontrollere stoffskiftet hos pasientene under behandlingen.

S a n d e r u d (dr. E. Härne): Den mann som ble omtalt i forrige beretning og som led av krigspsykose som utviklet seg i schizofren retning, er blitt behandlet med insulin. Under kuren inntrådte det noen bedring, men særlig tydelig er denne blitt noen måneder etter kurens avslutning. Hvis tilstanden holder seg,

vil han kunne utskrives i løpet av våren 1942, og dermed er da den siste av krigspsykosene ute av sykehuset.

Bruken av sovemedler har en holdt på samme lave nivå som tidligere, sikkert til beste for både pasientene og avdelingen.

I n s u l i n b e h a n d l i n g e n har i året 1941 for første gang vært gjennomført uten avbrudd. Som nevnt i tidligere medisinalberetninger har en hittil vesentlig behandlet eldre, kroniske tilfelle, og resultatene må også bedømmes etter dette. Særlig på kvinnesiden har en dog hatt et par meget gode resultater av behandlingen, og en rekke andre har i hvert fall fått en «anstaltbedring». På mannssiden er av en eller annen grunn resultatene ikke så iøynefallende. Der har en i beste fall oppnådd anstaltbedring, og flere av disse har i løpet av en måneds tid eller to falt tilbake til sin tidligere tilstand. Noen vesentlig forskjell i det behandlede materiale på manns- og kvinnesiden kan overlægen ikke si det er, men materialet er kanskje for lite til at den skal være merkbar. Dessverre måtte behandlingen avbrytes omkring nyttår på grunn av insulinmangelen.

C a r d i a z o l s j o k k b e h a n d l i n g e n har fortsatt omrent i samme utstrekning som tidligere. Indikasjonene er muligens blitt ytterligere utstrakt, en har således våget seg på å behandle eldre pasienter enn tidligere og med godt resultat og uten komplikasjoner. Som før er resultatene på kvinnesiden mer iøynefallende enn på mannssiden uten at en ennå kan si hva dette kommer av. En av grunnene er sannsynligvis at en har behandlet endel nyinnlagte, urolige, støyende kvinner med kardiazol på et tidligere stadium, mer for å skaffe ro på avdelingen enn fordi en egentlig fant det nødvendig av hensyn til prognosene. De ville sikkert ha kommet seg også uten sjokkbehandling. Denne kategori pasienter mangler i mannsmaterialet. Også i år har en hatt et par tilfelle av kompresjonsfraktur av columnna.

I tilknytning til 2 artikler av professor Knut Sand i «Nordisk Medisin» (bind 6 nr. 16 og 19, 1940), har en prøvd effekten av kastrasjon på 4 av de uroligste og mest impulsive pasienter med homoseksuelle tilbøyeligheter. Effekten har ikke vært synderlig stor, men i hvert fall 2 av dem er blitt noe mer medgjørlige, kan delta i utearbeid uten — som tidligere — å komme i klammeri med medpasienter.

Det gjennomsnittlige antall beskjeftigede pasienter er ytterligere steget noe, fra 68.4 pst. i 1940 til 73.4 pst. i 1941, en øking på $7\frac{1}{2}$ pst. siden forrige år.

P r e s t e s e t e r (dr. Leif Madsen): Arbeidsvirksomheten har i 1941 vært meget tilfredsstillende, ikke minst når en tar beleggets art i betrakning. Arbeidstiden for pasientene (utearbeid) er noe lang, men i disse tider er det ikke gjort forandring i dette.

L i e r a s y l e t (dr. O. Lingjærde): Med hensyn til behandlingsmetoder er det intet særlig å tilføye til tidligere beretninger. Dog uttaler overlægen at en i høy grad må beklage at en ikke lengre kan få bruke insulin. Det er

ingen tvil om at en i enkelte tilfelle kunne oppnå mer med insulinbehandling ad mod. Sakel enn med sjokk. Elektrosjokk hadde en i fjer ennå ikke prøvd, men har i 1941 fått et apparat.

T h y r e o i d e a b e h a n d l i n g har en stadig glede av i dertil egnede tilfelle. Mot akutt uro har en, for øvrig i lange tider, brukt en del drikkekurer, hvorunder pasienten bare får vann og litt sukker, dessuten ephedrin, med vekslende hell. Undertiden kan en se meget gode resultater både av drikkekurene og ephedrin. Hos en del epileptikere har en forsøkt det nye midlet epinal. Noe epokegjørende er vel dette middel neppe, men det synes i enkelte tilfelle å virke bedre enn f. eks. sovinal. Et par ganger er det i tilslutning til epinal-behandling forekommet forvirringer. Hos paralytikere som er blitt malariabehandlet med meget slett resultat har en i 2 tilfelle oppnådd meget gode resultater med sjokk. I det ene tilfelle hvor pasienten var betydelig forverret etter feberkuren, urolig, urenslig, hallusinert og meget vanskelig, kom det under sjokkbehandling et fullstendig omslag, og pasienten ble utskrevet helt symptomfrei. Ved kontrollundersøkelse viste han seg fremdeles symptomfrei, med helt normal spinalvæske.

P h o t o d y n - b e h a n d l i n g som fra enkelte hold har vært så sterkt anbefalt, har overlægen anvendt helt siden 1936, men kan ikke rose resultatene.

Asylet har fortsatt sine undersøkelser over binyrenes funksjon ved visse former av sinnssykdom. De biologiske resultater er nokså varierende og vanskelige å bedømme. Det ser ut til at det først og fremst er kullhydrat-omsetningen som er forstyrret ved schizofreni, noe overlægen har antydet allerede for 10 år siden på grunnlag av sine leverundersøkelser. Asylets påvisning av forandringer i binyrebarken ved i hvert fall endel tilfelle av delirium acutum er bekreftet fra tysk hold, idet dr. Gaupp ved Freiburger Universitetsklinikken har funnet de samme forandringer både i binyrebarken og i leveren. På grunn av binyrefunnene har en ved en del psykoser med utpreget amentielt eller dilirost bilde forsøkt behandling med forskjellige syntetiske binyrehormoner, men uten overbevisende resultat. Der er visstnok noen virkning, men meget hurtig forbigående. Overlægen nevner i denne forbindelse at liknende terapi jo også svikter ved Addison-krisene.

Ved asylets poliklinikk var det en påtagelig øking i konsultasjonene, ikke minst av krisepåvirkede sinnslideler. Det er jo ikke egentlig så forbausende, uttaler overlægen. Særlig synes uvissheten på alle hold å være av stor betydning. Den gir en uro og nervøsitet i alt arbeid og all virksomhet, som virker ytterst uheldig og som ødelegger både arbeidslyst og arbeidsevne. Etter det kjennskap overlægen har til forholdene, synes også situasjonen på dette område ganske alvorlig. De påkjenninger vårt folk som helhet og de enkelte individer for tiden utsettes for, er såpas svære at det nok kan være grunn til å frykte for en svekkelse av den alminnelige sjelelige sunnhetstilstand, hvis en ikke treffer forholdsregler for å styrke den — eller aller helst lette påkjenningene. Meget kan visselig utrettes i så henseende, og overlægen mener at et systematisk og intenst mental-

hygienisk arbeid synes mer påkrevd enn noen sinne. Det det gjelder om er jo ikke bare å komme igjennom krisen med livet, men også med nervene og sinnet i behold.

F a r e t s y k e h u s (Telemark fylkesasyl — dr. Leif Lüdemann): Behandlingen med cardiazolsjokk anvendes fremdeles i stor utstrekning. Resultatene av behandlingen er meget oppmuntrende, selv om en ikke må stille så store forventninger til behandlingen som en fra først av hadde inntrykk av, når det gjelder psykoser som har vart i lengere tid. Derimot viser det seg at en ved akutte psykoser oppnår bedring, og svært ofte komplett remisjon på kort tid, slik at i hvert fall sykehusoppholdet forkortes betraktelig for disse tilfelle, og derved økes sykehusets effektivitet. Mange psykoser som før ville gått over i kronisk stadium, har utvilsomt kunnet avbrytes ved behandlingen, og det utskrives flere som «Ikke sinnssyke» enn før.

I n s u l i n s j o k k b e h a n d l i n g ble anvendt en tid av året i mindre utstrekning, inntil bestemmelsen kom om at insulin måtte reserveres diabetikere. Det var utvalgte tilfelle som ble behandlet, og også her var resultatene oppmuntrende. Asylet akter å gjenoppta metoden så snart forholdene tillater det.

En legger stor vekt på en gjennomført somatisk undersøkelse av pasientene. Focalinfeksjonen blir såvidt mulig fjernet. For uten vanlige laboratoriemessige undersøkelser, bl. a. basalstoffskifteundersøkelser m. m., benytter en seg i stor utstrekning av undersøkelse hos spesialister i halssykdommer, indremedisin og lungesykdommer, foruten undersøkelse hos tannlæge.

Foruten sjokkbehandling anvendes i stor utstrekning **b e s k j e f t i g e l - s e s - o g a r b e i d s t e r a p i**. Da sykehusets arbeidsrom er for trange, har en imidlertid vanskelig for å beskjeftige alle som kan beskjeftiges. På grunn av mangel på materialer har mannsavdelingens vevstue måttet stå den siste tid av året.

De trange plassforhold ved sykehuset gjør at bruken av **t v a n g s m i d l e r** ikke er til å unngå. **I s o l a s j o n** anvendes meget lite. Belter brukes derimot i noen utstrekning, likesom en iblant må bruke trøye og våtter hos ødeleggelseslystne.

D a l e (dr. H. C. Andersen): I den medisinske behandling har i årets løp **c a r d i a z o l s j o k k b e h a n d l i n g e n** vært den dominerende, og en mener fortsatt å se gunstige resultater av denne behandlingen.

Nedgangen i bruken av **t v a n g s m i d l e r**, som i 1941 bare har vært anvendt overfor ca. tredjeparten så mange pasienter som i 1940, mener asylet må tilskrives cardiazolbehandlingen. Denne behandling ansees også som grunn til at flere pasienter nå utskrives fra sykehuset som «Ikke sinnssyke», og til at av de som utskrives som sinnssyke er det langt færre som anbefales til offentlig forpleining mot tidligere.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n ved sykehuset ligger fremdeles langt nede på grunn av manglende lokaler for arbeidsterapien. Den prosentvise del-

tagelse i arbeidet er dog i alt gått opp noe i forhold til 1940, da det for kvinnewedelingens vedkommende er blitt improvisert en liten arbeidsstue for avdeling D-pasienter, hvor disse mest er beskjæftiget med små båndvever og enklere håndarbeid.

V a l e n (dr. Konrad Lunde): Foruten den vanlige medisinske, dietiske og hygieniske behandling og en systematisk og vel variert arbeidsterapi, fortsetter en både med cardiazol- og insulinsjokkbehandling.

I 1941 ble cardiazolbehandlet 55 menn og 55 kvinner, i alt 110 syke. Av disse var 43 menn og 29 kvinner, i alt 72 syke, ikke tidligere cardiazolbehandlet.

I samme tidsrom ble insulinbehandlet 7 menn. Av disse var 6 påbegynt i 1940, men ikke ferdigbehandlet da. Disse 6 ble behandlet fra 1 august 1940 til 1 februar 1941 med fra 24 til 54 sjokk. Den 7de ble påbegynt og ferdigbehandlet i 1941 med 14 sjokk.

Av kvinner ble i kalenderåret behandlet 20 med fra 5 til 52 sjokk.

En måtte slutte med insulinbehandlingen på grunn av mangel på insulin.

Sjokkbehandlingingen er en svært godt fornøyd med, og fremgangsmåten er følgende: Cardiazolbehandlet blir alle nyinnlagte — stående behandling — ved alle konstitusjonelle, sykliske, schizofrene og uklare psykoser hvor det somatiske forhold er tilfredsstillende for en slik behandling. Hvis en da ikke kommer til målet, går en på med insulin. På den måten får alle sin sjanse.

Eventuell gjentagelse av sjokkbehandling i en eller annen form skjer på grunnlag av de erfaringer en har gjort både ved behandlingen i alminnelighet og ved de enkelte sykes reaksjonsmåte. En håper etter hvert å få utvidet erfaring, slik at indikasjonsstillingen kan bli skarpere enn hittil.

Asylet har i 1941 bestilt elektrosjokkapparat, som skal benyttes istedenfor cardiazolbehandlingen.

Bruken av isolasjon og mekaniske tvangsmidler er omrent som før. En søker så godt som mulig å innskrenke bruken av begge disse midler til det minst mulige.

N e e v e n g á r d e n (dr. A. Dahlø): I november begynte en å anvende elektrosjokk. Om behandlingens terapeutiske betydning kan en ennå ikke ha noen formening. Rent praktisk synes behandlingen å ha fordeler fremfor sjokkbehandling med cardiazol.

Med hensyn til arbeidsvirksomheten, har det vært mindre arbeid på gårdsbruket enn vanlig, da den tyske Wehrmacht fremdeles legger beslag på meget av sykehusets jorder. Ellers har mannspasientene vært beskjæftiget som vanlig. For den kvinnelige håndgjernings vedkommende har rasjoneiringen innskrenket tilgangen på materiale. En har dog forsøkt å holde arbeidsvirksomheten i gang så godt som mulig.

R o s e n b e r g (A. Dahlø): Antallet av isolerte er gjennomgående ikke stort, men det er 3—4 pasienter som må isoleres lengre tidsrom ad gangen,

slik at antallet av dager er nokså høyt. Sydneshaugens skole ligger nemlig direkte inntil den urolige luftegård, slik at støyende pasienter sjenerer skolen.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n har vært drevet på vanlig vis, men på grunn av beleggets art og manglende lokaler, ligger den nokså lavt.

O p d ø l (dr. T. Bauge): I behandlingen av de syke har **c a r d i a z o l - b e h a n d l i n g e n** vært fortsatt etter de samme prinsipper som foregående år, nemlig etter at de pårørende har gitt tillatelse til det. Skulle en sammenfatte resultatene av de siste 3—4 års behandling med cardiazol av den schizofrene psykose, må en dessverre si at den har vært en skuffelse, uttaler overlægen.

A r b e i d s v i r k s o m h e t e n har vært omtrent som vanlig. Gjennomsnittlig har ca. 40 pst. av belegget vært beskjeftiget daglig.

I s o l a s j o n har omtrent ikke vært brukt i 1941, og benyttes bare ved de akutte, voldsomme urotilstander. Ved urotilstander av mer kronisk art foretrekkes å ha pasienten i **b e l t e** på fellessal. Det ansees også som indikasjon for belte at pasienten er rastlös og av den grunn umulig å holde i seng, dels for å forebygge forkjølelsessykdommer og dels for å bringe pasienten til ro. Med disse to indikasjonene har i året 48 kvinner og 20 menn vært behandlet med belte, henholdsvis gjennomsnittlig 134 dager og 114 dager.

Ø s t m a r k a (dr. August J. Nissen): Behandlingen av pasientene har vært drevet som før. **A r b e i d s t e r a p i e n** preges etter hvert av mangel på materialer, særlig er det umulig å skaffe garn til alle vevstolene, og det minker også på tøyet i systuene. En har heller ikke kunnet skaffe fiber til børstebinnehrene.

K r a m p e b e h a n d l i n g e r har vært drevet som tidligere. I desember fikk sykehuset et elektrosjokkapparat som siden har vært brukt med godt resultat. En har savnet sterkt å kunne bruke insulín.

T v a n g s m i d l e r har vært anvendt i samme utstrekning som tidligere. Isolasjon brukes meget sjeldent, bl. a. av den grunn at alle isolat er belagt med 2 eller 3 pasienter. En har her alltid anvendt ankel- og albubind. I alt er mekaniske tvangsmidler anvendt overfor 83 pasienter, 30 menn og 53 kvinner.

O s l o H o s p i t a l (dr. Leif Melsom): **I s o l a s j o n** har bare vært anvendt i meget liten målestokk. Arbeidsvirksomheten har vært dårlig, vesentlig på grunn av manglende arbeidslokaler og beleggets særegne art.

D r . D e d i c h e n s k l i n i k k (dr. H. H. Dedichen): I løpet av året måtte **i n s u l i n b e h a n d l i n g e n** avsluttes etter påbud fra departementet, mens **c a r d i a z o l b e h a n d l i n g e n** har kunnet fortsettes.

I s o l a s j o n og **m e k a n i s k e t v a n g s m i d l e r** har vært anvendt på 44 menn og 20 kvinner med tils. 2124 hele dager og 74 timer, mot 2479 hele dager og 66 timer i 1940.

9. Utdrag av regnskapene.

Relevé des dépenses et des recettes des hospices.

Tabell 16 er stilt opp på grunnlag av regnskapsutdrag for 1940/41 som er sendt inn fra hvert enkelt asyl. Under utgifter er ikke tatt med ekstraordinære utgifter, heller ikke forrentning og amortisasjon av anleggsomkostningene e. l. Under lønninger er oppført den totale lønn, dvs. kontantlønn + emolumentsfradrag. Hva personalet betaler for emolumenter, er ført til inntekt under denne post.

Tabellen viser som tidligere stor forskjell mellom de enkelte asyler både når det gjelder utgifter og inntekter. Lokale forhold og asylenes forskjellige karakter spiller stor rolle.

Nettoutgiftene pr. forpleiningsdag ved de alminnelige offentlige asyler var i 1941 lavest ved Presteseter (3.78 kr.), Veum (4.18 kr.) og høyest på Dikemark (8.60 kr.) og Reitgjerdet (7.59 kr.). Ellers ligger nettoutgiftene for de fleste sinnssykehус mellom 4 og 5 kr.

Matøret (utgiftene til kosthold pr. bespist individ pr. dag) er på de fleste sykehus omkring 1 kr. pr. dag. Det laveste matøret har Rønvik asyl med 0.74 pr. dag. Under 1 kr. er også matøret på Gaustad, Rotvoll, Veum, Presteseter, Telemark fylkesasyl og Østmarka sykehus. Høyest var matøret på dr. Dedichens privatklinik (2.10) og Kristiansands asyl (2.00). På resten av asylene lå matøret mellom 1 kr. og 1.30 kr.

I regnskapsåret 1940/41 var utgiftene ved de fleste asylene betydelig større enn de har vært før krigen.

10. Tilleggsopplysninger gitt av fylkesmennene og de offentlige læger.

Données supplémentaires.

Tilleggstabell 1 er satt opp på grunnlag av oppgaver som er hentet inn gjennom fylkesmennene, og viser hvor store utgifter staten og kommunene har hatt til forpleining av de sinnssyke i 1941 etter loven av 5 juni 1925.

Etter denne tabellen var statens og kommunenes utgifter tilsammen 19.7 million kroner mot 18.1 i 1940 og 16.4 i 1939. Statens utgifter til forpleining av hjemstavnsløse, ubemidlede sinnssyke er ikke regnet med her. Etter statsregnskapet var disse i regnskapsåret 1938/39 kr. 304 490, i 1939/40 kr. 356 745 og i 1940/41 kr. 379 606. Til flytning av ubemidlede sinnssyke ble av staten brukt et beløp på kr. 22 574 i 1938/39, kr. 21 318 i 1939/40 og kr. 20 744 i 1940/41.

Tilleggstabell 2 gir opplysninger om sinnssyke som ble forpleid med statsbidrag utenfor asyl i 1941. Disse opplysningene er gitt av de offentlige læger. Hovedtallene er i tabell k slått sammen med oppgavene over asylenes belegg.

Tabell k. Antall sinnssyke forpleid på asyl og antall sinnssyke forpleid med statsbidrag utenfor asyl.

Le nombre des aliénés traités dans les hospices et le nombre des aliénés traités partiellement à la charge de l'Etat hors des hospices.

Ved utgangen av året: <i>A la fin de l'année:</i>	På asyl <i>Dans les hospices</i>			Forpleid med statsbidrag uten- for asyl <i>Traités partieille- ment à la charge de l'Etat hors des hospices</i>			I alt <i>Total</i>	Derav <i>Dont</i>			Pr. 10 000 innb. <i>habitants</i>		
	I alt <i>Total</i>	M H	K F	I alt <i>Total</i>	M H	K F		M H	K F	I alt <i>Total</i>	M H	K F	
1933	6 870	3 868	3 002	5 074	2 271	2 803	11 944	6 139	5 805	41.8	44.0	39.7	
1934	6 958	3 864	3 094	5 328	2 395	2 933	12 286	6 259	6 027	42.8	44.6	41.1	
1935	7 153	3 943	3 210	5 551	2 541	3 010	12 704	6 484	6 220	44.1	46.0	42.3	
1936	7 357	4 042	3 315	5 807	2 680	3 127	13 164	6 722	6 442	45.5	47.4	43.6	
1937	7 497	4 102	3 395	6 066	2 806	3 260	13 563	6 908	6 655	46.7	48.5	44.9	
1938	7 674	4 190	3 484	6 355	2 930	3 425	14 029	7 120	6 909	48.0	49.7	46.4	
1939	7 699	4 213	3 486	6 682	3 126	3 556	14 381	7 339	7 042	49.1	51.1	47.2	
1940	7 818	4 236	3 582	6 575	3 083	3 492	14 393	7 319	7 074	48.9	50.6	47.2	
1941	7 804	4 233	3 571	6 407	3 008	3 399	14 211	7 241	6 970	48.0	49.8	46.2	

Tallet på de sinnssyke som ble forpleid utenfor asyl for forsorgsvesenets og for privat regning ved utgangen av 1941 er av de offentlige læger i medisinalberetningene anslått til henholdsvis ca. 1124 og 542.

Etter en telling av de sinnssyke forpleid for forsorgsvesenets regning pr. 1 juni 1941, viser det seg at tallet som er oppgitt av lægene er for lite. Etter fattigvesenets oppgaver skal antallet av sinnssyke som forpleies for fattigvesenets regning være ca. 1600.

Etter dette skulle tallet på sinnssyke her i landet ved utgangen av 1941 være omlag 16 400.

Tilleggstabell 3 gir tallet på utstedte sinnssykeerklæringer i hvert enkelt fylke. I alt ble i 1941 1717 personer erklært sinnssyke mot i 1940 1994 og i 1939 1981.

Pleiehjem for sinnssyke. Det er hentet inn særskilte oppgaver fra pleiehjemmene over størrelsen av belegget og over til- og avgang i året. Oppgavene er tatt inn i tilleggstabell 2. De 8 pleiehjemmene hadde ved utgangen av 1941 et belegg på 405 pasienter. Ved utgangen av 1940 hadde de samme hjemmene et belegg på 390 pasienter.

Résumé.

A la fin de 1941 il y avait 23 hospices destinés au traitement des maladies mentales, dont 6 hospices nationaux, 14 hospices départementaux ou municipaux et 3 hospices privés. Le nombre total des lits disponibles dans ces hospices était de 6254 ou 2.15 par 1000 de la population totale. Les noms des hospices et leur capacité se voient du tableau 1. Le tableau a dans le texte fait voir le développement depuis 1900.

Dans les tableaux 2—4 se trouve un relevé du mouvement de la population des hospices d'aliénés en 1941. Le nombre des aliénés internés à la fin de 1941 était de 7804. Les données les plus importantes pour les années 1900, 1910, 1920 et 1930—1941 se voient du tableau b. Dans le tableau c sont rendus des renseignements sur la circulation des malades et le pourcentage de l'excédent des malades traités sur la capacité dans les différents hospices publics.

Les tableaux 5—9 font connaître la répartition des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien suivant la nature de la maladie mentale, le sexe, l'état civil, l'âge lors de l'admission, l'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes, la durée de la maladie lors de l'admission, domicile et occupation antérieure. Le nombre total en 1941 était de 1399. En pour-cent de toutes les premières admissions en 1941 37.7 étaient classées dans le groupe schizophrenia, 16.4 dans celui de psychosis ex constitution, 10.7 étaient atteints de psychosis ex involutione et senio et 9.3 de psychosis manico-melancholica. Voir aussi les tableaux d—g dans le texte.

Le tableau 10 donne une répartition par sexe, diagnose et année de sortie des réadmissions directes, c'est-à-dire réadmissions non compris les transferts. Le nombre total était de 833.

Les transferts pendant l'année sont répartis dans le tableau 11.

Toutes les sorties en 1941 s'élèvent à 2334, dont 1893 sorties directes, 89 transferts et 352 décès. En tableaux 12—14 les sorties directes sont réparties par sexe, diagnose, durée du traitement etc. Le tableau dans le texte donne une répartition cumulative d'après la durée du séjour à l'hospice. Dans le tableau 15 sont classifiés les décédés par cause de décès, âge et sexe. La cause de décès la plus fréquente dans les hospices était la tuberculose. 18.5 pour-cent des décès survenus sont dûs à cette maladie. Les maladies de l'appareil respiratoire ont enlevé 22.7 pour-cent et les maladies du cœur et de l'appareil circulatoire 10.5 pour-cent des décédés.

Du tableau 16 se voit la répartition des dépenses et des recettes des hospices au cours de l'année fiscale 1940/41.

Le tableau supplémentaire 1 renseigne sur le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État et sur les dépenses occasionnées par l'entretien de ces aliénés. Du tableau supplémentaire 2 se voit le mouvement des aliénés traités hors des hospices et dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État. Le tableau supplémentaire 3 montre le nombre des personnes déclarées aliénées pendant l'année.

En tableau m dans le texte le nombre total des aliénés dans les hospices et des aliénés traités partiellement à la charge de l'État hors des hospices à la fin de 1941 est calculé à 14211 ou 48.0 par 10000 habitants. A la fin de l'année le nombre des aliénés hors des hospices entretenus par l'assistance publique ou par fonds privés est calculé à environ 2100.

Tabell 1. Sinssykeasyler ved utgangen av 1941.
Hospices d'aliénés à la fin de 1941.

Navn Nom	Eier <i>Possession de</i>	Adresse <i>Adresse</i>	Åpnet <i>Ouvert</i>	Autoriserte plasser <i>Capacité</i>		
				Ialt <i>Total</i>	M <i>H</i>	K <i>F</i>
Gaustad asyl	Staten. <i>l'État</i>	Vinderen pr. Oslo . . .	1/10-1855	600	300	300
Eg asyl	» »	pr. Kristiansand	5/10-1881	264	147	117
Rotvoll asyl	» »	pr. Trondheim	8/1-1872 ¹	277	146	131
Rønvik asyl	» »	pr. Bodø	22/9-1902	282	150	132
Reitgjerdet asyl	» »	pr. Trondheim	4/4-1923	160	160	-
Kriminalasylet	» »	pr. Trondheim	1/2-1895	35	35	-
Dikemark sykehус . .	Oslo by	Asker	3/7-1905	843	345	498
Veum sykehус	Østfold fylke	Glemmen pr. Fredrikstad	16/6-1914	340	180	160
Blakstad asyl	Akershus fylke	Asker	17/11-1904	335	194	141
Sanderud sykehус . .	Hedmark fylke	Hjellum pr. Hamar . . .	1/2-1908	340	194	146
Presteseter sykehус . .	Oppland fylke	Reinsvoll st. pr. Gjøvik . . .	3/9-1913	169	91	78
Liersasylet	Buskerud og Vestfold fylker og byer . . .	Lier	7/7-1926	608	305	303
Telemark fylkesasyl .	Telemark fylke	Faret pr. Skien	21/7-1909	170	87	83
Kristiansands asyl . .	Kristiansand by	Kristiansand	1826 ²	26	13	13
Dale asyl	Rogaland fylke og Stavanger by	pr. Stavanger	11/12-1913	395	205	190
Valen sjukehus	Hordaland fylke	Valen i Sunnhordland . . .	27/10-1910	297	173	124
Neevengården sykehус	Bergen by	Bergen	14/4-1891	322	126	196
Rosenberg sinssykeasyl	» »	»	1862 ¹	115	115	-
Opdøl sykehус	Møre og Romsdal fylke	Hjelset pr. Molde . . .	10/11-1913	260	138	122
Østmarka sykehус . .	Sør- og Nord-Trøndelag fylker og Trondheim by	pr. Trondheim	1/8-1919	230	115	115
Oslo hospitals sinssykeasyl	Oslo hospital	Ekebergvyn. 1 Oslo . . .	1777	92	-	92
Dr. Dedichens privat-klinikk	Privat	Østre Aker Landpost . . .	20/9-1901	3 114	54	54
Møllendals asyl	»	pr. Bergen	1865 ¹	80	45	35
I alt. <i>Total</i>				3 6354	3318	3030

¹ Autoriseringsdato. *Date de l'autorisation.*

² Eller før (usikre opplysninger). *Ou auparavant.*

³ 6 plasser for menn eller kvinner etter behovet. *6 lits pour hommes ou femmes selon l'exigence.*

Tabell 2. Bevegelsen i beleget på asylene og asylenes privatpleie.
Mouvement des aliénés traités dans les hospices et aliénés traités en familles sous la surveillance des hospices.

Asyl Hospice	Pasienter pr. 1/1 1941					Innskrivninger 1941 Admissions										Utskrivninger 1941 Sorties et décès										Pasienter pr. 31/12 1941				
						I alt		Total		Direkte Adm. dir.		Overfl. Transferts		I alt		Total		Direkte Sorties dir.		Overfl. Transferts		Døde Décès		Cas traités au total						
	I alt	M	H	K	F	I alt	M	H	K	F	M	H	K	F	I alt	M	H	K	F	M	H	K	F	I alt	M	H	K	F	I alt	A
Gaustad	537	299	238	151	77	74	73	72	4	2	148	79	69	56	60	7 ¹	2	16	7	540	297	243	688	47	641					
Eg	334	183	151	68	31	37	29	37	2	-	64	25	39	19	25	-	-	6	14	338	189	149	402	17	385					
Rotvoll	364	191	173	68	38	30	38	30	-	-	84	45	39	28	35	-	-	17	4	348	184	164	432	13	419					
Rønvik	472	247	225	123	62	61	62	61	-	-	133	68	65	56	56	-	-	12	9	462	241	221	595	15	580					
Reitgjerdet	222	222	-	35	35	-	16	-	19	-	36	36	-	12	-	19	-	5	-	221	221	-	257	1	256					
Kriminalasylet . .	23	23	-	9	9	-	4	-	5	-	4	4	-	-	-	4	-	-	-	28	28	-	32	-	32					
Dikemark	818	364	454	299	127	172	124	160	3	12	312	131	181	117	159	-	4	14	18	805	360	445	1117	60	1057					
Veum	357	201	156	106	58	48	53	48	5	-	101	57	44	39	33	4	2	14	9	362	202	160	463	8	455					
Blakstad	344	186	158	143	60	83	53	79	7	4	132	42	90	31	82	3	2	8	6	355	204	151	487	15	472					
Sanderud	527	303	224	129	71	58	69	58	2	-	130	65	65	56	59	1	-	8	6	526	309	217	656	13	643					
Presteseter	351	198	153	32	16	16	15	15	1	1	50	29	21	16	16	1	-	12	5	333	185	148	383	25	358					
Liersasylet	940	495	445	262	118	144	114	143	4	1	266	114	152	83	135	5	-	26	17	936	499	437	1202	53	1149					
Telemark fylkes .	256	143	113	42	18	24	18	24	-	-	43	21	22	17	20	1	1	3	1	255	140	115	298	161	137					
Kristiansands . .	25	12	13	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	1	1	23	11	12	25	12	13					
Dale	464	235	229	134	55	79	55	79	-	-	135	61	74	51	69	2	-	8	5	463	229	234	598	22	576					
Valen	386	236	150	142	78	64	77	64	1	-	138	78	60	72	53	-	1	6	6	390	236	154	528	7	521					
Neevengården . .	387	158	229	128	47	81	47	80	-	1	131	50	81	33	68	8	1	9	12	384	155	229	515	9	506					
Rosenberg	108	108	-	6	6	-	2	-	4	-	3	3	-	-	-	-	-	3	-	111	111	-	114	2	112					
Opdøl	327	171	156	121	58	63	58	63	-	-	120	59	61	44	51	1	-	14	10	328	170	158	448	8	440					
Østmarka	303	152	151	149	67	82	63	81	4	1	149	66	83	50	73	3	1	13	9	303	153	150	452	12	440					
Oslo hospitals . .	95	-	95	9	-	9	-	8	-	1	9	-	9	-	5	-	2	-	2	95	-	95	104	10	94					
Dedichens	82	54	28	156	83	73	83	73	-	-	136	83	53	72	42	5	9	6	2	102	54	48	238	110	128					
Møllendal	96	55	41	8	7	1	4	-	3	1	8	7	1	-	-	-	7	1	96	55	41	104	-	104						
I alt Total	7818	4236	3582	2320	1121	1199	1057	1175	64	24	2334	1124	1210	852	1041	64 ¹	25	208	144	7804	4233	3571	10138	620	9518					

A. Forpleid for privat regning eller for forsorgsvesenets regning. Total des malades traités entretenus par fonds privés ou par l'assistance publique.
B. Forpleid for offentlig regning etter lov av 5. juni 1925. Total des malades traités entretenus pour compte publicque d'après la loi du 5 juin 1925.

¹ Herav en pasient overflyttet til asyl i Danmark.

Tabell 3. Bevegelsen i belegget i asylenes privatpleie.

Mouvement des aliénés traités en famille sous la surveillance des hospices.

Asyl Tospice	Pasienter pr. 1/1 1941			Utsatt 1941 Ad- missions			Avgang 1941. Sorties et décès										For- pleinings- dager Journées d'entretien					
							I alt Total			Direkte Sorties dir.			Tilbake til asylet Re- tournés à l'hosp.			Til andre asylar Aux autres hosp.			Døde Décès			Pasienter pr. 31/12 1941
	I alt	M	K	I alt	M	K	M	K	M	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
otvoll ...	43	22	21	2	2	-	10	6	4	-	1	4	3	-	-	2	-	35	18	17	7 315	7 049
ønvik ...	104	55	49	28	7	21	43	17	26	3	6	14	20	-	-	-	-	89	45	44	18725	16896
eitgjerdet	34	34	-	12	12	-	15	15	-	1	-	13	-	1	-	-	-	31	31	-	11839	-
anderud	105	52	53	52	30	22	57	30	27	5	4	25	22	-	-	-	-	100	52	48	37 702	
resteseter	57	28	29	29	13	16	38	18	20	1	1	15	19	-	-	2	-	48	23	25	9 328	9 782
terasylet .	291	156	135	71	38	33	83	42	41	6	7	36	34	-	-	1	-	279	152	127	62850	38841
alt Total	634	347	287	194	102	92	246	128	118	15	19	107	98	1	-	5	1	582	321	261	110057 ¹	72 568

¹ Hertil kommer 37 702 forpleiningsdager som ikke er delt på menn og kvinner.

Tabell 4. Overbeleget på de enkelte asyler.¹

L'excédent sur la capacité dans les divers hospices.¹

Asyl Hospice	Forpleiningsdager Journées d'entretien				Middelbelegg Moyenne quotidienne				Autoriserte plasser Capacité				Overbelegg L'excédent sur la capacité							
	I alt Total	M	H	K	F	I alt Total	M	H	K	F	I alt Total	M	H	K	F	I alt Total	M	H	K	F
austad	195 710	109 726	85 984			536	301	235			600	300	300			64		1	÷	65
g	122 961	68 437	54 524			337	188	149			264	147	117			73		41	÷	32
tøtvoll	117 171	62 105	55 066			321	170	151			277	146	131			44		24	÷	20
ønvik	137 730	72 163	65 567			378	198	180			282	150	132			96		48	÷	48
eitgjerdet	69 382	69 382	-			190	190	-			160	160	-			30		-	30	-
kriminalasylet	8 619	8 619	-			24	24	-			35	35	-			11	÷	11	÷	11
likemark	295 870	131 711	164 159			811	361	450			843	345	498			32		16	÷	48
reum	133 033	75 728	57 305			365	208	157			340	180	160			25		28	÷	3
blakstad	129 766	73 588	56 178			356	202	154			335	194	141			21		8	÷	13
anderud	155 749	92 821	62 928			427	254	173			340	194	146			87		60	÷	27
resteseter	105 027	60 454	44 573			288	166	122			169	91	78			119		75	÷	44
terasylet	235 297	123 441	111 856			645	338	307			608	305	303			37		33	÷	4
elemark fylkes	93 051	52 061	40 990			255	143	112			170	87	83			85		56	÷	29
christiansands	8 549	8 549	-			23	11	12			26	13	13	÷	3	÷	2	÷	1	
Dale	167 685	82 829	84 856			459	227	232			395	205	190			64		22	÷	42
falen	144 078	87 841	56 237			395	241	154			297	173	124			98		68	÷	30
eevengården	141 369	58 784	82 585			387	161	226			322	126	196			65		35	÷	30
Rosenberg	40 027	40 027	-			110	110	-			115	115	-	÷	5	÷	5	-	-	
Øpdøl	120 224	63 371	56 853			329	173	156			260	138	122			69		35	÷	34
Østmarka	109 106	55 623	53 483			299	152	147			230	115	115			69		37	÷	32
Øsl hospitals	34 450	-	34 450			94	-	94			92	-	92			2	-	-	2	
Øedichens	34 978	19 706	15 272			96	54	42			114	60	54	÷	18	÷	6	÷	12	
Møllendal	34 804	19 866	14 938			95	54	41			80	45	35			15		9	÷	6
I alt Total..	2 634 636	1 436 832	1 197 804			7 220	3 926	3 294			6 354	3 324	3 030			866		602		264

¹ Asylenes privatpleie unntatt. Non compris aliénés traités en famille.

Tabell 5. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

I. Alder ved innleggingen. *L'âge lors de l'admission.*

Diagnose	I alt Total	Derav Dont	-14 år — 14 ans		15—19		20—24		25—29		30—34		35—39		40—44		45—49		50—59		60—69		70—79		80 år + 80ans+		Ukjent Inconnu	
					M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
					M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	120	54 66	1	1	8	10	15	17	13	8	3	7	4	6	3	3	3	7	4	6	-	1	-	-	-	-	-	
Psychosis ex constitutione	230	75 155	2	-	4	17	6	17	8	15	9	16	5	17	10	26	14	15	12	22	3	7	2	3	-	-	-	
Psychosis manico-melancholica	130	50 80	1	-	2	1	5	5	-	4	5	10	4	11	3	6	8	11	12	19	7	10	3	3	-	-	-	
Schizophrenia	527	276 251	-	-	30	22	66	47	55	30	46	32	31	27	20	34	10	25	10	26	6	6	2	2	-	-	-	
Psychoses symptomaticae	54	20 34	-	-	3	3	2	1	1	6	2	4	3	4	1	4	2	5	5	3	-	3	-	1	-	-	1	
Psychosis epileptica	25	18 7	2	1	4	3	3	-	3	-	1	-	2	-	-	2	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	
Psychosis alcoholica	10	9 1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	-	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	
Psychosis syphilogenes	63	40 23	1	-	-	1	-	2	1	-	2	-	8	2	8	1	7	5	10	6	2	5	1	1	-	-	-	
Psychosis ex involutione et senio	150	65 85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	2	8	17	31	30	31	16	11	-	
Psychosis ex vitio cerebri	28	22 6	-	-	-	1	-	-	3	1	3	-	3	-	1	-	2	1	5	-	3	2	2	1	-	-	-	
Psychoses aliae et male definitae	12	4 8	-	-	1	1	1	1	-	-	2	1	-	-	1	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Non insani	50	26 24	-	-	2	2	4	4	2	3	3	6	4	-	5	2	4	3	2	2	-	1	-	1	-	-	-	
I alt. Total	1 399	659 740	7	2	54	61	102	94	86	67	75	78	67	67	52	81	51	75	66	95	42	66	40	43	16	11	1	-

II. Alder da de første symptomer ytret seg. *L'âge dans lequel se montrèrent les premiers symptômes.*

Diagnose	I alt Total	Derav Dont	-14 år — 14 ans		15—19		20—24		25—29		30—34		35—39		40—44		45—49		50—59		60—69		70—79		80 år + 80ans+		Ukjent Inconnu	
					M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
					M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	120	54 66	20	28	7	12	9	6	6	5	2	3	1	-	3	2	-	2	1	3	-	-	-	-	5	5		
Psychosis ex constitutione	230	75 155	2	4	4	17	6	16	6	17	9	13	11	17	8	25	9	11	10	17	2	4	1	2	-	7	12	
Psychosis manico-melancholica	130	50 80	1	-	2	3	3	5	2	6	4	10	4	10	6	4	7	12	7	16	5	7	2	3	-	-	7	4
Schizophrenia	527	276 251	6	5	47	36	70	53	53	38	40	27	21	28	11	25	6	18	7	9	-	2	-	-	-	-	15	10
Psychoses symptomaticae	54	20 34	-	-	4	3	1	4	2	5	2	2	2	5	1	5	2	4	5	2	-	3	-	1	-	-	3	1
Psychosis epileptica	25	18 7	10	2	1	1	-	2	-	-	1	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	
Psychosis alcoholica	10	9 1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	2	
Psychosis syphilogenes	63	40 23	2	-	-	2	-	1	1	-	4	1	9	2	4	3	11	3	3	8	1	2	1	1	-	-	4	
Psychosis ex involutione et senio	150	65 85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	3	3	12	15	24	23	24	12	7	8	14
Psychosis ex vitio cerebri	28	22 6	1	-	1	2	-	-	2	-	2	-	1	-	3	-	1	1	5	-	2	2	2	1	-	-	2	
Psychoses aliae et male definitae	12	4 8	-	-	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Non insani	50	26 24	-	-	1	3	1	-	2	4	3	3	-	-	2	1	-	-	1	-	-	1	-	-	17	11		
I alt. Total	1 399	659 740	42	39	67	80	91	87	76	76	67	60	53	64	40	68	38	54	46	70	26	44	29	33	12	7	72	58

Tabell 6. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl delt etter sykdommens varighet ved innleggingen.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par la durée de la maladie lors de l'admission.

	I alt Total	Varighet i hele år Années entières de durée																		
		0		1		2		3		4		5—9		10—14						
		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K					
Asyl																				
Hospice																				
Gaustad	42	43	18	26	10	7	4	3	2	-	-	1	3	4	2					
Eg	18	23	11	15	2	-	1	3	-	-	-	1	2	1	1					
Rotvoll	18	16	13	7	2	2	-	1	-	-	1	1	1	2	-					
Rønvik	48	48	29	33	3	4	2	3	2	-	-	4	3	1	1					
Reitgjerdet	10	-	-	3	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-					
Kriminalasylet . .	3	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Dikemark	63	72	20	32	11	5	9	10	2	4	4	2	7	4	1					
Veum	34	30	21	23	3	2	2	2	-	1	1	-	-	1	2					
Blakstad	36	40	12	13	5	7	3	5	4	5	-	-	4	3	1					
Sanderud	42	39	14	21	4	2	3	3	1	1	4	1	2	-	4					
Presteseter	4	10	1	3	-	2	-	1	-	1	-	1	1	-	-					
Lierasylet	74	98	46	63	9	7	2	2	4	5	-	1	1	2	1					
Telemark fylkes . .	13	18	10	9	1	-	-	1	-	1	-	1	1	2	1					
Kristiansands . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Dale	34	52	13	22	6	9	4	3	-	2	-	-	1	2	-					
Valen	50	49	22	24	10	6	1	1	3	2	-	1	7	3	4					
Neevengården . . .	34	55	25	35	2	8	2	1	1	3	1	1	2	4	1					
Rosenberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Opdøl	31	38	19	19	3	4	-	1	1	1	2	-	3	3	1					
Østmarka	44	45	17	33	5	1	3	2	-	2	-	1	5	1	-					
Oslo hospitals . . .	-	5	-	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-					
Dedichens	58	59	46	45	5	4	-	4	-	-	2	6	1	-	-					
Møllendal	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-					
I alt Total	659	740	339	425	86	70	39	47	21	28	15	17	47	42	13	19	43	55	56	37

Diagnose																		
1. Idiotia et psychosis ex imbecillitate . . .	17	21	2	2	5	4	1	2	-	1	2	-	-	3	23	28	4	5
2. Psychosis ex constitutione	47	104	12	11	4	14	2	5	-	3	1	3	2	2	2	6	5	7
3. Psychosis manico-melancholica	33	69	6	5	1	1	2	-	-	1	2	1	-	1	1	6	1	
4. Schizophrenia	142	128	42	33	16	15	12	12	6	7	30	25	6	8	10	16	12	7
5. Psychoses symptomatice	18	31	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	
6. Psychosis epileptica	5	2	-	-	-	-	1	1	3	-	2	2	1	1	3	1	3	
7. Psychosis alcoholica	7	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	
8. Psychosis syphilogenes	17	8	7	6	7	3	1	2	3	-	2	2	-	-	1	2	2	
9. Psychosis ex involutio et senio	31	38	9	8	5	9	-	6	1	4	5	8	3	2	3	1	8	9
10. Psychosis ex vitio cerebri	9	5	5	-	1	-	2	-	1	-	2	-	1	1	1	-	-	
11. Psychosis aliae et male definitae	3	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
12. Non insani	10	11	3	3	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	13	8	

¹ I denne rubrikk er også tatt med de ikke sinnssyke. *Non-aliénés y inclus.*

Tabell 7. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl delt etter diagnoser og sivilstand.
Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par diagnose et état civil.

Diagnose	I alt Total	Derav Dont				Ugifte Célibataires				Giftie Mariés				Enkemann og enker Veufs et veuves				Fraskilte og separerte Divorcés et séparés			
		M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F
Idiotia et psychosis ex imbecillitate	120	54	66	52	58	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
herav ¹ dont: Kryptogenetiske	10	10	23	10	19	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Med grovere hjerneskader	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kretiner og mongoloide	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychosis ex constitutione	230	2	75	155	39	78	30	65	5	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
herav ¹ dont: Paranoiske	38	21	17	12	7	8	9	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depressive	40	18	22	5	5	12	15	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hysteriforme	36	5	31	4	20	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychosis manico-melancholica	130	50	80	15	26	32	42	2	10	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-
herav ¹ dont: Melankoli	30	14	16	1	5	12	9	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Mani og sirkulære former	11	2	9	1	2	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Konstitusjonell oppstemhet resp. depresjon	5	1	4	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Schizophrenia	527	276	251	232	189	42	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	2	4	-
Psychoses symptomatique	54	20	34	13	11	6	19	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
herav ¹ dont: Ved infeksjoner	12	5	7	2	3	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ved intoksikasjoner	5	3	2	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ved endokrine forstyrrelser	5	1	4	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Ved almensykdommer	7	3	4	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychosis epileptica	25	2	18	7	17	4	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychosis alcoholica	10	-	9	1	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Psychosis ex involutione et senio	150	65	85	14	33	26	20	21	30	4	2	-	-	-	-	-	-	14	2	-	-
herav ¹ dont: Vasculære former	45	22	23	4	8	8	1	8	8	14	2	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
Parenchymatøse former	17	3	14	-	4	1	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychosis syphilogenes	63	40	23	21	8	18	11	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Psychosis ex vitio cerebri	28	22	6	9	5	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
herav ¹ dont: Encefalittiske	5	3	2	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Traumatiske	4	3	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Andre	6	5	1	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Psychoses aliae et male definitae	12	-	4	8	2	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Non insani	50	26	24	11	12	12	9	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
herav ¹ dont: Psykopater	8	6	2	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Observander	18	14	4	6	3	6	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Andre	23	6	17	2	7	3	7	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-
I alt . Total . . .	1399	659	740	431	429	182	229	34	68	10	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* For flere pasienter er diagnosen ikke nærmere oppgitt. Ce groupement ne comprend pas tous les patients. * Herav 1 tysk pasient med uoppgitt sivilstand.
 Dont 1 patient allemand, état civil inc.

Tabell 8. Hjemstavn for pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl.

Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien répartis par domicile.

¹ Districts ruraux. ² Villes. ³ L'étranger: Allemagne, Danemark, autres pays. ⁴ Sans domicile. ⁵ Domicile inconnu. ⁶ Tyske soldater. Soldats allemands. ⁷ 20 tyske soldater og 3 kvinder. 20 soldats allemands et 3 femmes.

**Tabell 9. Pasienter lagt inn for første gang i norsk asyl
delt etter tidligere levevei.**

*Les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien
répartis par occupation antérieure.*

Livsstilling <i>Profession</i>	I alt <i>Total</i>	Derav <i>Dont</i>	Personer med egen livs- stilling <i>Personnes exerçant une profession</i>	Forsørgete <i>Personnes soutenues</i>								
				Hu- struer <i>Épou- ses</i>	Barn under 15 år <i>En- fants au-des- sous de 15 ans</i>		Andre familie- med- lemmer <i>Autres membres de famille</i>					
					M	H	K	F	M	H	K	F
1. Jord-, skog- og hagebrukere	192	84	108	62	1	62	1	-	21	45		
2. Husmann o. a. arbeidere ved jord-, skog- og hagebruk . . .	105	91	14	89	5	8	-	-	2	1		
3. Fiskere og fangstmenn . . .	57	34	23	31	-	22	-	-	3	1		
4. Selvstendige næringsdrivende .	51	26	25	23	6	12	-	-	3	7		
5. Håndverkere	97	55	42	52	4	30	1	1	2	7		
6. Industri- og anleggssarbeidere .	224	135	89	126	17	52	1	-	8	20		
7. Sjøfart: skipsførere, styrmenn, maskinister o. l.	29	16	13	14	-	10	-	-	2	3		
8. Sjøfart: matroser, fyrbotere o. l.	40	27	13	25	-	12	-	-	2	1		
9. Alm. landtransp.: arb. ved post, telegraf, telef., jernbane etc. .	65	39	26	39	1	13	-	-	-	12		
10. Andre arb.	37	12	25	12	15	9	-	-	-	1		
11. Høyere private funksjonærer .	3	1	2	1	-	2	-	-	-	-		
12. Lavere private funksjonærer .	68	20	48	19	30	17	1	-	-	1		
13. Høyere offentlige funksjonærer .	2	2	-	1	-	-	-	-	1	-		
14. Lavere offentlige funksjonærer	21	7	14	6	6	4	-	1	1	3		
15. Advokater, leger, arkitekter, ingeniører, lærere ved univers. og høyere skoler etc.	20	11	9	10	1	7	-	-	1	1		
16. Lærere ved folkeskolen	20	5	15	4	6	4	-	-	1	5		
17. Kunstnere, journalister o. l. .	7	5	2	5	1	1	-	-	-	-		
18. Annen immateriell virksomhet	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-		
19. Jordmodre, sykepleiersker o. l.	15	-	15	-	15	-	-	-	-	-		
20. Huslig arbeid, arbeid ved hotell- og kafédrift	178	1	177	1	177	-	-	-	-	-		
21. Formuessinntekt, pensjon . . .	11	3	8	3	7	1	-	-	-	-		
22. Skoleelever, studenter o. l. .	30	23	7	23	7	-	-	-	-	-		
23. Offentlig og veldedig forsørgete	32	12	20	12	18	1	-	1	-	-		
24. Løsgjengere uten normalt erverv	6	4	2	4	2	-	-	-	-	-		
25. Livsstilling uoppgitt eller util- strekkelig angitt	87	¹	44 ²	43 ¹	44 ²	16	6	-	-	-	21	
I alt Total	1399		659	740	608	335	273	4	3	47	129	

1, 2. Agriculture, horticulture et exploitation des forêts. 3. Pêche maritime, pêche à la baleine. 4. Industriels et commerçants indépendants. 5. Artisans. 6. Ouvriers industriels. 7, 8. Navigation. 9. Transport par terre. 10. Autres ouvriers. 11.—14. Fonctionnaires. 15. Professions libérales. 16. Instituteurs. 17. Artistes etc. 18. Autres professions libérales. 19. Sages-femmes, infirmières, etc. 20. Travail domestique. 21. Personnes vivant de leurs revenus. 22. Ecoliers, étudiants etc. 23. Personnes soutenues par l'assistance publique et privée. 24. Personnes sans travail fixe. 25. Inconnu.

¹ Herav 32 tyske soldater. Y compris 32 soldats allemands. ² Herav 3 tyske kvinner. Y compris 3 femmes allemandes.

Tabell 10. Direkte gjeninnlegginger. Réadmissions directes.

I. Alle pasienter delt etter siste utskrivningsår. Tous les patients répartis par année de sortie.

Diagnose	I alt Total	Derav Dont	Utskrevet siste gang. Sortis la dernière fois.																		1931 og før	Ukjent Inconnu					
			1941		1940		1939		1938		1937		1936		1935		1934		1933		1932		1931 og før	Ukjent Inconnu			
			M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K			
Idiotia et psychosis ex imbecillitate . . .	36	19	17	4	5	4	6	6	2	1	-	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	1	1	-	-		
Psychosis ex constitutione	127	32	95	8	28	10	23	4	10	1	8	-	6	-	3	-	2	2	1	2	2	-	2	5	10	-	
Psychosis manico-melancholica	144	72	72	17	15	12	15	6	10	4	6	3	6	2	1	5	2	2	3	3	3	2	-	14	10	2	
Schizophrenia	412	213	199	45	45	41	43	32	24	18	18	19	13	5	8	8	7	14	4	6	5	3	5	22	22	5	
Psychoses symptomaticae	11	6	5	1	2	2	-	-	1	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Psychosis epileptica	10	3	7	2	4	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Psychosis alcoholica	7	5	2	2	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Psychosis ex involutione et senio	36	16	20	5	7	1	1	2	-	-	4	1	1	2	1	-	2	-	-	-	1	-	-	3	2	2	
Psychosis syphilogenes	21	16	5	4	3	5	1	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	
Psychosis ex vitio cerebri	12	7	5	4	1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	
Psychoses aliae et male definitae	3	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	
Non insani	14	7	7	1	2	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
I alt Total	833	398	435	94	115	79	91	55	50	28	38	26	28	10	14	16	15	19	9	11	12	6	10	50	46	4	7

II. Pasienter som har vært utenfor asyl under 1 år, fordelt etter varigheten i måneder.

Patients qui ont été hors des hospices moins d'un an répartis par la durée en mois.

Diagnose	I alt Total	Derav Dont	0		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
			M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
			M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
Idiotia et psychosis ex imbecillitate . . .	16	8	8	-	1	-	1	2	1	3	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	2	1	-	-		
Psychosis ex constitutione	57	14	43	4	11	-	4	2	4	2	4	-	5	2	2	1	3	2	6	-	1	-	3	-	1	
Psychosis manico-melancholica	48	25	23	3	4	5	1	3	4	2	2	2	4	2	2	1	2	2	2	-	1	1	-	4	-	
Schizophrenia	143	72	71	13	15	12	6	9	9	7	7	8	9	3	4	3	5	6	4	6	6	1	2	3	1	3
Psychoses symptomaticae	5	3	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
Psychosis epileptica	6	2	4	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychosis alcoholica	5	3	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Psychosis ex involutione et senio	14	6	8	2	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1
Psychosis syphilogenes	11	8	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	2	-	1	-	-
Psychosis ex vitio cerebri	6	5	1	2	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psychoses aliae et male definitae	2	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Non insani	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
I alt Total	317	148	169	28	36	19	15	20	21	15	15	11	18	10	14	9	15	11	12	7	8	6	6	4	6	5

Tabell 11. Overflytninger fra et asyl til et annet.
Transferts.

Fra De:	Til A:																													
	Gaustad	Eg	Rotvoll	Rønvik	Reitgjerdet	Kriminalasylet	Dikemark	Veum	Blakstad	Sanderud	Presteseter	Lier	Telemark	Kristiansand	Dale	Valen	Neevengården	Rosenberg	Opdøl	Østmarka	Oslo hospital	Dedichens	Møllendal	Tils. Ensemble						
	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K	M K							
Gaustad . . .	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 ¹ 2							
Eg . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Rotvoll . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Rønvik . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Reitgjerdet . . .	1	1	-	-	-	-	-	5	-	1	3	-	2	-	1	1	-	-	-	4	-	19	-							
Kriminalasylet . . .	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-							
Dikemark . . .	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	4	-							
Veum . . .	-	1	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	2							
Blakstad . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3	2							
Sanderud . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-							
Presteseter . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-							
Lier . . .	1	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-							
Telemark . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1							
Kristiansands . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Dale . . .	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-							
Valen . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-							
Neevengården . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	3	1	8	1						
Rosenberg . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Opdøl . . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-							
Østmarka . . .	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1							
Oslo hospitals . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-							
Dedichens . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	6	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	9							
Møllendal . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Tils. Ensemble	4	2	2	-	-	-	19	5	3	12	5	7	4	2	-	1	1	4	1	-	-	1	4	4	1	-	1	3	1	64 ¹ 25

¹ Herav 1 pasient overført til asyl i Danmark. Y compris 1 patient transporté à un hospice en Danemark.

Tabell 12. Direkte utskrivninger og dødsfall. Deling etter utskrivningsmåte.
Sorties directes et décès. Répartition des sorties directes par lieu de destination.

	Direkte utskrivninger. <i>Sorties directes.</i>												Døde Décès						
	Med off. forpl. etter lov av 5/6-1925 <i>Entretenu pour compte publique</i> <i>d'après la loi du 5/6-1925</i>										Forpleid for privat regning eller for forsorgsvesens regning <i>Entretenu par fonds privés ou</i> <i>par l'assistance publique</i>								
	Til eget hem, slekt- ninger ¹		Til andre private ²		Til syke- hus, fengsler, gammelheim ³		Til sammen ⁴ Total		Til eget hem, slekt- ninger ¹		Til andre private ²		Til syke- hus, fengsler, gammelheim ³		Til sammen ⁴ Total				
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K			
Asyl Hospice:																			
Gaustad	1	-	20	15	-	-	21	15	26	35	4	9	4	1	35	45	16	7	
Eg	-	-	1	-	-	-	1	-	15	21	2	4	1	-	18	25	6	14	
Rotvoll	-	2	2	2	-	-	2	4	23	27	3	3	-	1	26	31	17	4	
Rønvik	2	2	9	6	2	1	13	9	38	44	1	-	4	1	43	47	12	9	
Reitgjerdet	-	-	2	-	2	-	4	-	7	-	1	-	-	-	8	-	5	-	
Kriminalasylet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dikemark	-	-	25	57	-	1	25	58	69	75	12	13	11	13	92	101	14	18	
Veum	2	3	3	1	2	1	7	5	28	28	2	-	1	-	32	28	14	9	
Blakstad	-	2	4	24	-	6	4	32	24	50	1	-	1	-	27	50	8	6	
Sanderud	1	4	3	1	1	-	5	5	34	45	6	4	9	4	51	54	8	6	
Presteseter	-	-	-	1	1	-	1	1	14	13	1	1	-	1	15	15	12	5	
Lierasylet	8	13	12	11	-	12	20	36	52	91	3	3	4	5	63	99	26	17	
Telemark fylkes	-	1	1	-	1	-	2	1	15	19	-	-	-	-	15	19	3	1	
Kristiansands	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Dale	5	5	13	17	1	-	19	22	31	45	-	-	-	-	2	32	47	8	5
Valen	8	8	14	21	2	1	25	30	46	23	1	-	-	-	47	23	6	6	
Neevengården	-	1	2	9	-	-	2	10	26	49	2	5	3	3	31	58	9	12	
Rosenberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	
Opdol	2	4	6	8	1	1	9	13	30	37	2	-	3	-	35	38	14	10	
Østmarka	4	3	4	15	1	-	9	18	29	50	-	1	1	3	41	55	13	9	
Oslo hospitals	-	-	-	-	-	2	-	2	-	2	-	-	-	1	-	3	-	2	
Dedichens	2	3	-	-	-	-	2	3	45	35	2	-	-	-	70	39	6	2	
Møllendal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1	-	
I alt Total	35	51	121	188	14	25	171	264	552	689	43	43	42	35	681	777	208	144	

Diagnose:

1. Idiotia et psychosis ex imbecillitate . .	3	4	13	25	4	3	20	32	29	24	5	5	4	2	39	31	9	4
2. Psychosis ex constitutione	2	2	4	16	1	1	7	19	79	201	2	4	7	3	95	213	11	10
3. Psychosis manico-melancholica	1	3	1	3	-	2	3	8	86	138	7	5	2	3	100	148	15	7
4. Schizophrenia	22	37	82	118	3	15	107	170	253	240	23	20	5	8	306	270	82	55
5. Psychoses symptomatique	-	-	1	1	1	-	2	1	19	18	-	2	2	5	23	26	3	6
6. Psychosis epileptica	2	2	3	2	1	1	6	5	6	4	-	2	1	-	8	6	6	1
7. Psychosis alcoholica	-	-	-	2	-	-	-	2	9	1	2	-	-	1	11	2	4	-
8. Psychosis syphilitiques	2	1	6	7	-	8	8	22	7	-	-	-	1	22	8	29	12	
9. Psychosis ex involutio et senio	1	1	8	13	3	3	12	17	19	16	-	3	10	8	30	27	43	46
10. Psychosis ex vitio cerebri	1	1	2	1	1	-	4	2	12	5	2	1	-	1	15	7	6	2
11. Psychoses aliae et male definitae	1	-	1	-	-	-	2	-	2	5	1	-	-	4	5	-	1	-
12. Non insani	-	-	-	-	-	-	-	-	16	30	1	1	11	3	28	34	-	-

¹A*sa famille. ²Aux autres particuliers. ³Aux hospices, prisons etc. ⁴I summen er tatt med 1 m med oppgitt utskrivningsmåte fra Valen og under gr. 3. ⁵1 homme n'est pas réparti. ⁶I summen er tatt med 11 tyske menn fra Østmarka og 23 menn og 4 kvinner fra Dedichens og under følgende diagnose: 6 menn og 4 kvinner under gr. 2, 5 menn under gr. 3, 19 menn under gr. 4 og 1 mann under gruppene 5, 6, 10 og 11. Dessut er tatt med 8 menn og 2 kvinner som er rømt, herav 1 mann fra Gaustad, 2 menn og 1 kvinne fra Sanderud, 4 menn fra Lier, 1 mann fra Dale og 1 kvinne fra Neevengården og under følgende grupper: 1 mann under gr. 1, 1 mann og 1 kvinne under gr. 2, 4 menn og 1 kvinne under gr. 4, 1 mann under gruppene 5 og 9. Endelig følgende med oppgitt utskrivningsmåte: 2 kvinner fra Rønvik, 1 mann fra Veum og 1 mann fra Blakstad, 1 kvinne fra Opdol og 1 kvinne fra Østmarka og under følgende grupper: 2 kvinner gr. 3, 2 menn og 1 kvinne gr. 4, 1 kvinne gr. 5. ⁷Dans la somme est inclus 34 hommes et 4 femmes.

Tabell 13. Direkte utskrivninger. Deling etter asyler og etter behandlingens varighet og utfall.

Sorties directes. Répartition par hospices et par durée et résultat du traitement.

Asyl Hospice	Behandlingens varighet																							Durée du traitement												I alt	Total	Herav ut- skrevet som <i>Dont</i>			
	Hele måneder												Mois entiers											Hele år																	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10—14	15—19	20—24	25+			
Gaustad . . .	1	6	10	8	6	7	7	4	5	5	1	3	1	3	-	2	1	1	1	-	1	1	1	-	63	12	5	7	3	3	2	4	2	5	6	4	-	-	116	70	46
Eg . . .	1	1	3	7	2	3	5	1	2	2	1	2	-	4	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	30	8	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	44	21	23
Røtvoll . . .	-	7	7	5	4	6	1	3	1	2	2	3	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	41	4	10	3	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	63	25	38
Rønvik . . .	12	13	17	7	8	8	3	5	1	4	2	2	1	1	3	-	1	1	-	1	-	1	-	-	82	9	8	1	-	2	3	2	-	1	1	1	2	-	112	79	33
Reitgjerdet . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	12	5	7				
Kriminalasylet . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Dikemark . . .	9	35	33	31	18	15	17	10	11	13	6	4	7	2	7	1	6	4	2	6	1	-	6	2	202	44	11	3	2	5	2	2	1	-	2	-	-	276	210	66	
Veum . . .	2	3	11	7	8	3	10	-	1	2	2	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	51	5	7	3	-	1	-	1	-	2	1	-	-	72	40	32	
Blakstad . . .	5	8	5	16	9	8	4	10	9	4	1	2	2	-	3	2	-	3	1	3	-	-	1	81	15	1	5	-	4	3	-	1	-	2	1	-	113	63	50		
Sanderud . . .	-	11	12	13	7	10	11	5	4	2	2	4	2	3	1	-	-	-	1	-	2	-	-	81	9	9	4	2	1	3	1	1	-	2	1	-	115	64	51		
Presteseter . . .	-	1	1	-	3	-	2	2	1	1	1	3	-	-	1	1	1	1	1	-	1	1	-	-	15	6	4	1	4	1	-	-	-	1	-	-	-	32	21	11	
Lierasylet . . .	10	17	34	29	23	13	6	13	8	3	2	3	3	-	1	3	1	2	-	5	3	1	-	-	161	19	8	4	2	5	1	-	4	3	7	4	-	218	135	83	
Telemark fylkes .	1	6	7	3	2	3	3	1	-	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	29	3	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	37	17	20		
Kristiansands . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Dale . . .	10	17	10	14	12	6	4	4	7	1	2	1	-	1	1	-	1	1	-	-	2	-	-	88	6	7	2	5	2	1	-	3	1	4	1	-	120	82	38		
Valen . . .	2	11	23	12	6	6	5	5	7	3	1	2	2	2	3	-	2	-	1	-	2	1	-	83	13	5	7	5	-	1	1	-	2	2	1	3	125	70	55		
Neevengården . .	7	14	16	11	9	5	2	3	4	1	2	2	1	-	1	2	1	-	1	-	3	-	-	76	9	5	5	1	1	1	1	-	1	1	-	-	101	73	28		
Rosenberg . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Opdol . . .	5	12	18	8	12	7	5	2	3	1	4	-	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	77	6	5	1	1	-	-	1	-	1	2	1	-	95	40	55		
Østmarka . . .	15	18	23	10	11	4	5	-	4	1	2	-	3	3	-	2	1	-	-	-	2	-	-	93	12	4	3	1	-	2	1	1	3	2	-	1	123	65	58		
Oslo hospitals . .	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	-				
Dedichens . . .	24	18	28	17	13	4	1	-	5	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	111	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	214	45	69		
Møllendal . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
I alt. Total	104	199	258	198	153	108	91	68	73	46	32	36	24	23	25	19	19	14	10	18	9	7	15	5	1366	188	94	53	33	27	19	17	14	17	36	19	4	6	1893	1130	763

¹ Herav 11 tyske menn. *Dont: 11 allemands (hommes).* ² Herav 23 tyske menn og 4 kvinner. *Dont: 23 hommes et 4 femmes (allemands).*

Tabell 14. Direkte utskrivninger. Deling etter diagnoser og etter behandlingens varighet og utfall.
Sorties directes. Répartition par diagnoses et par durée et résultat du traitement.

Diagnose Diagnose	Behandlingens varighet Durée du traitement																								Total I alt	Herav ut- skrevet som <i>Dont</i> slimssyk alidnes ikke slmssyk non aliénes																	
	Hele måneder Mois entiers												Hele år Années entières																														
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10—14	15—19	20—24	25+					
1. Idiotia et psychosis ex imbecillitate . .	5	16	15	12	9	8	5	5	3	2	2	3	2	-	1	3	1	1	-	1	1	-	-	-	85	10	10	4	2	3	-	2	1	-	3	-	-	2	122	91	31		
2. Psychosis ex constitutione . .	22	53	50	49	28	17	16	17	16	8	3	10	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	1	2	289	17	11	6	4	2	-	2	1	-	-	1	1	-	1334	120	214		
3. Psychosis manico-melancholica . . .	20	26	45	30	29	19	9	7	8	10	3	3	4	7	3	1	1	2	1	1	-	1	-	-	209	21	12	7	1	4	1	-	-	3	1	-	-	2	259	85	174		
4. Schizophrenia . .	22	56	92	64	69	48	44	32	36	17	19	16	13	11	18	10	13	7	5	13	6	4	12	3	515	115	50	30	22	16	16	13	11	16	27	15	3	4	853	652	201		
5. Psychose symptomaticae . .	6	11	14	6	5	3	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	47	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	52	14	38
6. Psychosis epileptica . .	1	-	6	3	-	1	2	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	15	3	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	25	19	6	
7. Psychosis alcoholica . .	1	1	1	4	1	-	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	8	7	
8. Psychosis syphilogenes . .	4	4	7	4	2	3	2	1	3	5	1	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	36	3	1	1	1	1	1	-	-	-	2	-	-	-	46	37	9			
9. Psychosis ex involutione et senio	8	8	14	8	2	5	6	2	4	2	2	4	1	-	1	2	2	2	-	1	-	-	1	-	65	10	5	2	1	1	-	-	-	-	2	-	-	-	86	78	8		
10. Psychosis ex vitio cerebri . .	1	7	1	6	3	1	3	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	25	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	28	20	8		
11. Psychose aliae et male definitae . .	1	2	1	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	11	6	5		
12. Non insani . .	13	15	12	12	5	2	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62	-	62			
I alt. Total	104	199	258	198	153	108	91	68	73	46	32	36	24	23	25	19	19	14	10	18	9	7	15	5	1366	188	94	53	33	27	19	17	14	17	36	19	4	6	1893	1130	763		

¹ Herav 6 tyske menn og 4 kvinner. *Dont:* 6 hommes et 4 femmes (allemands). ² Herav 5 tyske menn. *Dont:* 5 allemands (hommes).
³ Herav 19 tyske menn. *Dont:* 19 allemands (hommes). ⁴ Herav 1 tysk mann. *Dont:* 1 allemand (homme).

Tabell 15. Pasienter døde på asylene.

Décès dans les hospices. Causes de

Nr.	Dødsårsak Cause de décès	I alt	Total	Derav Dont	Asyl ¹													Hospice ¹			
					M	H	K	F	Gaustad	Eg	Rotvoll	Ronvik	Reitgjerdet	Kriminalasylet	Dikemark	Veum	Blakstad	Sanderud	Presteseter	Lierasylet	Telemark fylkes
1	Tyfus og paratyfus. <i>Fièvre typhoïde ou paratyphoïde</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Erysipelas. <i>Erysipèle</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Tuberkulose i lunger og andre organer. <i>Tuberculose</i>	65	36	29	3	3	1	10	2	-	4	9	1	2	1	2	-	-	-	-	-
4	Pyæmi og septikæmi. <i>Pyémie et septicémie</i>	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Andre infeksjonssykdommer. <i>Autres maladies infectieuses</i>	10	8	2	-	-	1	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-
6	Diabetes. <i>Diabète sucré</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
7	Andre blod-, ernærings- og indreskresjons- sykdommer. <i>Autres maladies du sang, de la nutrition et des gl. endocrines</i>	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Akutt encefalitt og purulent meningitt. <i>Encéphalite aiguë et méningite purulente</i>	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
9	Apopleksi, trombose og emboli i hjernen. <i>Hémorragie cérébrale, emboli ou thrombose cérébrale</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Tabes dorsalis, paralysis generalis og lues cerebri. <i>Tabès dorsalis, paralysie générale et lues cerebri</i>	13	5	8	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	3	-	-	-	-
11	Epilepsi. <i>Epilepsie</i>	24	16	8	1	1	-	-	-	-	-	7	1	2	-	-	2	1	-	-	-
12	Andre organiske nervesykdommer. <i>Autres maladies organiques du système nerveux</i>	3	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
13	Andre sinnsykdom. <i>Autres maladies mentales</i>	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Arteriosklerose. <i>Artérosclérose</i>	8	4	4	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
15	Andre sykdommer i hjerte og kretsløps- organer. <i>Autres maladies du cœur et de l'appareil circulatoire</i>	9	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	2	-	-	-	-
16	Plevritt. <i>Pleurite</i>	28	15	13	3	3	2	-	1	-	5	-	3	-	1	2	-	-	-	-	-
17	Andre sykdommer i åndedrettsorganene. <i>Autres maladies de l'appareil respiratoire</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Diarré og enteritt. <i>Diarrhée et entérite</i>	79	51	28	8	2	15	1	1	-	7	3	1	7	4	11	2	1	-	-	-
19	Andre sykdommer i fordøyelsesorganene. <i>Autres maladies de l'appareil digestif</i>	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
20	Cystitt, pyelitt og cystopyelonefritt. <i>Cystite, pyélite et cystopyélonéphrite</i>	15	8	7	-	2	-	-	-	-	-	2	-	1	2	1	-	-	-	-	-
21	Andre sykdommer i nyrene og uro-genital- organene. <i>Autres maladies de l'appareil génital</i>	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Kreft o. a. ondartede svulster. <i>Cancer et autres tumeurs malignes</i>	9	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	3	2	-	-	-	-
23	Andre svulster. <i>Autres tumeurs</i>	17	10	7	-	1	1	2	1	-	-	-	2	-	-	3	1	-	-	-	-
24	Senilitet. <i>Sénilité</i>	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
25	Kroniske forgiftninger. <i>Empoisonnements chroniques</i>	20	10	10	1	1	-	1	-	-	5	-	-	-	2	7	-	-	-	-	-
26	Selvmord. <i>Suicide</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Forgiftninger, skader og andre ulykker. <i>Morts violentes</i>	7	5	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-
28	Andre dødsårsaker. <i>Autres causes de décès</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Ukjent eller oppgitt dødsårsak. <i>Cause de décès inconnue ou mal définie</i>	25	17	8	5	2	-	2	-	-	1	2	1	-	-	2	-	1	2	-	1
	I alt.		Total	352	208	144	23	20	21	21	5	-	32	23	14	14	17	43	4	2	1

¹ Fordeling etter asyler og kjønn, se tabell 12. Répartition par hospice et sexe, voir tableau 12.

Dødsårsaker og alder.

Décès et âge des patients au décès.

Døde	Valen	Næveengården	Rosenberg	Opdøl	Østmarka	Oslo hospitals	Dedichens	Møllendal	Alder										Age										Nr.				
									—14 år ans		15—19 år ans		20—24 år ans		25—29 år ans		30—34 år ans		35—39 år ans		40—44 år ans		45—49 år ans		50—59 år ans		60—69 år ans		70—79 år ans		80 + år ans		
									M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K					
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2				
6	2	-	12	6	-	-	1	-	-	-	5	-	4	3	5	5	4	1	5	3	3	4	4	7	5	2	1	3	-	3			
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4				
-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	3	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	5				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8				
1	1	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9				
-	-	5	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-	2	-	2	3	1	-	-	-	10			
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	11				
-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12				
-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	1	-	-	-	13					
-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	3	-	2	-	3	-	14			
-	-	1	-	3	2	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	5	-	3	4	3	2	5	1	-	15		
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	16				
3	4	5	1	2	-	1	-	-	-	1	-	1	1	1	1	5	1	2	1	7	5	10	8	17	8	6	2	-	-	17			
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	18				
2	1	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19				
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20				
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21				
-	-	1	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	3	1	1	-	-	22			
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	2	2	2	1	-	-	23		
-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	1	5	6	3	3	-	24		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26				
1	-	4	-	-	-	-	4	-	-	-	1	-	3	1	1	1	1	1	3	-	1	3	3	2	1	-	3	-	29				
13	12	21	3	24	22	2	8	8	-	-	1	1	10	2	8	5	12	7	16	6	18	5	18	10	32	33	36	28	38	33	17	14	2

Tabell 16. Utdrag av

Relevé des dépenses et des

	Gaustad		Eg		Rotvoll		Rønvik		Reitgjerdet	
	I alt	Pr. forpleiningsdag ¹	I alt.	Pr. forpleiningsdag ¹						
<i>Ordinære utgifter:</i> <i>Dépenses ordinaires</i>	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Lønninger	573 558	2.91	344 312	2.79	364 591	3.07	368 826	2.72	316 824	4.57
Kosthold	256 665	1.30	171 641	1.39	136 119	1.15	144 252	1.06	91 570	1.32
Sykes atspredelse, flidsbelønninger, bibliotek .	9 998	0.05	4 668	0.04	4 598	0.04	3 375	0.02	6 525	0.09
Vedlikehold av bygnin- ger etc.	52 152	0.26	17 383	0.14	11 227	0.09	14 123	0.10	18 917	0.27
Inventar	35 544	0.18	22 978	0.19	7 918	0.07	12 962	0.09	14 953	0.22
Lys og brensel	227 264	1.15	89 885	0.73	109 680	0.92	177 665	1.31	51 549	0.74
Medisinske fornødenheter	10 417	0.05	5 959	0.05	8 401	0.07	6 869	0.05	5 056	0.07
Kontorutgifter	3 465	0.02	2 478	0.02	3 165	0.03	3 376	0.02	3 228	0.05
Vask og renhold	15 892	0.08	8 738	0.07	10 250	0.09	8 905	0.07	15 633	0.23
Kleshold og materialer til arbeidsvirksomheten . . .	33 277	0.17	27 422	0.22	28 316	0.24	38 717	0.29	31 171	0.45
Jordbruk, gartneri etc. .	191 167	0.97	58 117	0.47	92 143	0.78	57 993	0.43	75 096	1.08
Andre utgifter	21 238	0.11	6 214	0.05	38 744	0.32	11 796	0.09	35 444	0.51
Tilsammen Total	1430637	7.25	759 795	6.16	815 152	6.87	848 859	6.25	665 966	9.60
<i>Inntekter (herunder ikke kurpenger):</i> <i>Recettes</i>										
Emolumenter	97 267		37 649		48 662		62 232		20 393	
Kosthold	18 682		8 464		12 875		17 164		3 234	
Jordbruk, gartneri etc. .	190 466		67 447		109 345		66 163		103 175	
Arbeidsvirksomheten . . .	12 791		2 492		5 968		14 316		12 432	
Andre inntekter	12 382		664		9 863		250		460	
Tilsammen Total	331 588	1.68	116 716	0.95	186 713	1.58	160 125	1.18	139 694	2.01
<i>Ordinære utgifter, netto</i> <i>Dépenses ordinaires, net</i>	1099049	5.57	643 079	5.21	628 439	5.29	688 734	5.07	526 272	7.59
Pr. bespist individ pr. dag kom kostholdet på ca.		0.93		1.04		0.82		0.74		1.10

¹ Par jour de traitement.

regnskapene for 1940/41.

recettes des hospices 1940/41.

Tabell 16 (forts.). Utdrag av

	Lierasylet		Telemark fylkesasyl		Kristian- sands		Dale		Valen	
	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹	I alt	Pr. forplei- ningsdag ¹
<i>Ordinære utgifter:</i> <i>Dépenses ordinaires</i>	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Lønninger	723 072	3.08	207 651	2.25	29 141	3.33	376 296	2.25	369 167	2.59
Kosthold	299 535	1.28	110 443	1.20	17 828	2.04	241 108	1.44	215 196	1.51
Sykes atspredelse, flids- belønninger, bibliotek .	8 490	0.04	2 152	0.02	-	-	6 356	0.04	4 612	0.03
Vedlikehold av bygning- er etc.	21 405	0.09	19 861	0.22	2 181	0.25	21 130	0.13	9 907	0.07
Inventar	12 700	0.05	12 088	0.13	2 263	0.26	62 706	0.37	24 126	0.17
Lys og brensel	168 723	0.72	59 950	0.65	² 6 996	0.80	157 227	0.94	49 444	0.35
Medisinske fornødenheter	19 921	0.08	6 503	0.07	355	0.04	18 021	0.11	11 254	0.08
Kontorutgifter	8 647	0.04	1 250	0.01	-	-	2 681	0.02	3 905	0.03
Vask og renhold	16 597	0.07	5 960	0.06	-	-	11 785	0.07	7 581	0.05
Kleshold og materialer til arbeidsvirksomheten .	81 012	0.24	17 205	0.19	2 670	0.31	34 284	0.21	74 160	0.52
Jordbruk, gartneri etc. .	79 381	0.34	49 384	0.54	-	-	54 255	0.32	61 136	0.43
Andre utgifter	66 847	0.28	18 908	0.20	1 250	0.14	68 058	0.41	120 932	0.85
Tilsammen Total . .	150 6330	6.31	511 355	5.54	³ 62 684	7.17	105 3907	6.31	951 420	6.68
<i>Inntekter (herunder ikke kurstyper):</i> <i>Recettes.</i>										
Emolumenter	89 124		26 721				33 764		67 818	
Kosthold	321		6 978				13 909		17 030	
Jordbruk, gartneri etc. .	106 812		67 899				77 582		78 525	
Arbeidsvirksomheten . .	10 250		6 007				2 363		44 160	
Andre inntekter	9 620		-				-		5 158	
Tilsammen Total . .	216 127	0.91	107 605	1.16	⁴		127 618		212 691	1.50
Ordinære utgifter, netto <i>Dépenses ordinaires, net</i>	129 0203	5.40	403 750	4.38	62 684	7.17	926 289	5.55	738 729	5.18
Pr. besiktig individ pr. dag kom kostholdet på ca. .		1.00		0.92		2.00		1.10		1.10

¹ Par jour de traitement. ² Renhold inkludert. ³ Y compris nettoyage. ⁴ Nettobeløp. Montant net. ⁴ Se note 2. Voir note 2.

regnskapene for 1940/41.

Neevengården		Rosenberg		Opdol		Østmarka		Oslo hospitals		Dedichens		Møllendal	
I alt	Pr. forplei-ningstag ¹	I alt	Pr. forplei-ningstag ¹	I alt	Pr. forplei-ningstag ¹	I alt	Pr. forplei-ningstag ¹	I alt	Pr. forplei-ningstag ¹	I alt	Pr. forplei-ningstag ¹	I alt	Pr. forplei-ningstag ¹
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
270 534	1.90	80 327	2.04	264 756	2.21	311 758	2.87	79 608	2.31	149 326	4.27	66 545	1.91
231 115	1.62	57 599	1.46	161 983	1.35	123 527	1.12	46 739	1.36	119 218	3.41	55 827	1.60
4 183	0.03	1 769	0.05	2 639	0.02	3 948	0.04	1 351	0.04	976	0.03	776	0.02
42 774	0.30	3 745	0.10	26 395	0.22	73 798	0.67	23 412	0.68	570	0.02	-	-
26 717	0.19	6 000	0.15	11 807	0.10	17 157	0.16	12 409	0.36	-	-	4 008	0.12
89 166	0.63	15 111	0.38	135 071	1.12	96 627	0.88	26 907	0.78	56 002	1.60	21 929	0.63
17 175	0.12	5 955	0.05	11 787	0.10	1 262	0.03	7 802	0.22	696	0.02	-	-
3 442	0.02	2 840	0.07	4 572	0.04	1 866	0.01	-	-	1 069	0.03	779	0.02
15 005	0.11	8 845	0.07	9 329	0.08	4 461	0.13	8 752	0.25	2 902	0.08	-	-
39 223	0.27	6 003	0.15	21 268	0.18	21 532	0.20	950	0.03	-	-	7 543	0.22
87 337	0.61	-	-	87 671	0.73	37 882	0.34	-	-	9 539	0.27	275	0.01
52 760	0.37	17 693	0.45	16 868	0.14	31 967	0.29	10 220	0.30	58 637	1.68	11 048	0.32
879 431	6.17	191 087	4.85	747 830	6.23	741 178	6.71	207 319	6.02	411 891	11.78	⁸ 172 328	4.95
				34 909		33 105		15 600		-		-	-
				11 621		2 167		-		-		-	-
78 125	-	-	-	91 710		62 046		-		7 401		-	-
2 613	-	333	-	3 013		9 541		-		-		-	-
				1 412		907		-		-		-	-
80 738	0.57	333	0.01	142 665	1.19	107 766	0.98	15 600	0.45	7 401	0.21	⁴	-
798 693	5.60	190 754	4.84	605 165	5.04	633 412	5.73	191 719	5.57	404 490	11.57	172 328	4.95
	1.29		1.17		1.05		0.87		1.01		2.10		1.30

**Tilleggstabell 1. Sinnssyke forpleid med statsbidrag etter lov av
5/6 1925, og utgiftene ved forpleiningen for stat og kommune
tilsammen i 1941.¹**

*Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État d'après la
loi du 5/6 1925 et les frais totaux de l'entretien de ces aliénés (les frais
de l'État et des communes ensemble) en 1941.¹*

Hjemstavn <i>Domicile</i>	Sinnssyke Nombre des aliénés		Utgifter <i>Frais</i> totaux kr.	Hjemstavn <i>Domicile</i>	Sinnssyke Nombre des aliénés		Utgifter <i>Frais</i> totaux kr.
	I alt <i>Total</i>	Derav på asyl Dont dans les hospices ²			I alt <i>Total</i>	Derav på asyl Dont dans les hospices ²	
Østfold Byer. Villes Bygder.Distr.rur.	830 266 564	489 147 342	1 166 764 381 708 785 056	Rogaland Byer Bygder	1 023 487 536	557 293 264	1 233 810 598 884 634 926
Akershus Byer Bygder	972 12 960	598 9 589	1 400 670 18 868 1 381 802	Hordaland	1 079	456	1 123 833
Oslo	2 055	1 425	2 831 405	Bergen	729	479	988 143
Hedmark Byer Bygder	759 36 723	518 33 485	1 146 341 60 434 1 085 907	Sogn og Fjordane Byer Bygder	485 -	233 233	580 858 580 858
Oppland Byer Bygder	560 39 521	401 20 381	806 255 56 883 749 372	Møre og Romsdal Byer Bygder	843 189 654	472 137 335	1 010 222 289 378 720 844
Buskerud Byer Bygder	763 184 579	512 123 389	972 594 245 692 726 902	Sør-Trøndelag Byer Bygder	677 255 422	436 189 247	1 027 954 398 819 629 135
Vestfold Byer Bygder	767 253 514	431 170 261	912 775 321 568 591 207	Nord-Trøndelag Byer Bygder	367 31 336	186 18 168	462 274 34 159 428 115
Telemark Byer Bygder	868 271 597	475 135 340	1 133 873 337 076 796 797	Nordland Byer Bygder	821 85 736	587 59 528	940 272 123 633 816 639
Aust-Agder Byer Bygder	429 115 314	170 44 126	513 820 125 258 388 562	Troms Byer Bygder	450 67 383	168 35 133	401 999 91 882 310 117
Vest-Agder Byer Bygder	591 166 425	255 96 159	699 277 238 990 460 287	Finnmark Byer Bygder	355 70 285	137 30 107	350 964 75 033 275 931
				Riket i alt Byer Bygder	15 423 5 310 10 113	8 985 3 442 5 543	19 704 103 7 217 813 12 486 290

¹ I tabellen er ikke tatt med utlendinger og hjemstavnsløse sinnssyke. *Le tableau ne comprend pas étrangers et aliénés sans domicile.*

² Sinnssyke som enten hele året eller i en del av året har vært forpleid i asyl. Hammerfest pleiehjem er her regnet som asyl. *Aliénés traités toute l'année ou partie de l'année dans un hospice d'aliénés (Hammerfest pleiehjem incl.).*

Tilleggstabell 2. Sinnssyke forpleid med statsbidrag utenfor asyl i 1941 etter oppgaver fra de offentlige lærer.

Le nombre des aliénés dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État hors des hospices en 1941.

Forpleiningssted <i>Prefectures où traités</i>	Pr. 1/1 1941				Tilgang i året <i>Entrés</i>			I alt behandlet i året <i>Traitées pendant l'année</i>			Avgang i året <i>Sortis</i>			Pr. 31/12 1941				Heit nye tilfelle <i>Cas nouveaux</i>			Døde <i>Décédés</i>			
	I alt <i>Total</i>		Derav <i>Dont</i>											I alt <i>Total</i>		Derav <i>Dont</i>								
	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F	M	H	K	F
Østfold	247	98	149	18	10	116	159	17	12	246	99	147	2	3	2	1								
Akershus	796	408	388	58	94	466	482	53	80	815	413	402	5	4	14	15								
Oslo	21	10	11	1	3	11	14	2	3	20	9	11	-	-	-	-								
Hedmark	195	83	112	10	12	93	124	4	12	201	89	112	2	9	2	9								
Opland	178	113	65	8	2	121	67	14	5	169	107	62	1	1	2	2								
Buskerud	832	397	435	52	67	449	502	59	55	837	390	447	4	2	12	10								
Vestfold	169	79	90	17	23	96	113	31	29	149	65	84	1	5	5	5								
Telemark	240	104	136	13	12	117	148	15	16	234	102	132	8	2	4	7								
Aust-Agder . . .	223	95	128	21	16	116	144	14	21	225	102	123	3	3	1	6								
Vest-Agder ¹ . .	265	145	120	5	16	150	136	16	12	258	134	124	3	9	2	4								
Rogaland	497	249	248	25	40	274	288	27	27	508	247	261	9	21	10	10								
Hordaland ² . . .	802	323	479	35	45	357	516	30	37	835	335	500	11	12	9	14								
Bergen	5	3	2	-	-	3	2	2	1	2	1	1	-	-	-	-								
Sogn og Fjord.	232	98	134	8	9	106	143	12	6	231	94	137	3	3	4	1								
Møre og Romsdal	359	164	195	20	21	184	216	23	18	359	161	198	5	5	11	7								
Sør-Trøndelag . .	279	120	159	13	17	133	176	13	23	273	120	153	2	3	8	8								
Nord-Trøndelag .	164	80	84	4	13	84	97	8	13	160	76	84	-	7	3	8								
Nordland ³ . . .	439	230	209	21	20	251	229	35	21	424	216	208	7	5	12	7								
Troms	180	94	86	5	8	99	94	8	9	176	91	85	4	3	5	5								
Finnmark	264	135	129	49	25	184	154	27	26	285	157	128	12	14	6	9								
I alt Total	6387	3028	3359	383	453	3410	3804	410	426	6407	3008	3399	82	111	112	128								

Herav
i pleiehjem
Dont dans
maisons d'aliénés

Tune	54	30	24	2	-	32	24	1	-	55	31	24	2	-	1	-								
Søndre Borgen	48	24	24	2	2	26	26	2	2	48	24	24	1	-	1	2								
Stav	80	-	80	-	8	-	88	-	8	80	-	80	-	-	-	-	3							
Hokksund . . .	33	-	33	-	5	-	38	-	4	34	-	34	-	-	-	-	3							
Nes	23	23	-	13	-	36	-	6	-	30	30	-	3	-	-	-	-							
Haugesund . .	15	-	15	-	1	-	16	-	2	14	-	14	-	-	-	-	-							
Floen	43	12	31	-	10	12	41	-	9	44	12	32	-	9	-	-	-							
Hammerfest . .	96	53	43	19	18	72	61	15	18	100	57	43	7	12	2	3								
I alt Total	392	142	250	36	44	178	294	24	43	405	154	251	13	21	4	11								

¹ Oppgave mangler for Halse og Harkmark lægedistrikt. *Donnée manque pour les distr. san. de Halse et Harkmark.* ² For Fana er ikke gitt oppgaver over tilgang og avgang i året, bare over bestanden ved begynnelsen og slutten av året. *Données d'entrées et de sorties pendant l'année manquent pour Fana.* ³ Oppgave mangler for Ankenes og Hadsel lægedistrikter. *Donnée manque pour les distr. san. de Ankenes et Hadsel.*

Tilleggstabell 3. Sinnssykeerklæringer utstedt av de offentlige læger og andre praktiserende læger i 1941.

Le nombre des personnes déclarées aliénées par les médecins publics et les praticiens en 1941.

Fylker Préfectures	Utstedte sinnssyke- erklæringer i året Nombre des personnes déclarées aliénées				Av de erklært sinnssyke i året ble innlagt på asyl Dont reçus dans les hospices					
	I alt Total	M	H	K	F	I alt Total	M	H	K	F
	Østfold	85	42	43		73	36		37	
Akershus	167	66	101		157	59		98		
Oslo	273	126	147		255	119		136		
Hedmark	84	45	39		76	43		33		
Opland	54	28	26		41	20		21		
Buskerud	74	34	40		68	31		37		
Vestfold	66	30	36		56	27		29		
Telemark	96	52	44		74	42		32		
Aust-Agder	43	18	25		25	6		19		
Vest-Agder	39	15	24		25	12		13		
Rogaland	99	49	50		78	36		42		
Hordaland	112	58	54		94	52		42		
Bergen	96	37	59		96	37		59		
Sogn og Fjordane	55	29	26		38	22		16		
Møre og Romsdal	99	42	57		81	35		46		
Sør-Trøndelag	100	49	51		88	42		46		
Nord-Trøndelag	51	20	31		38	15		23		
Nordland	62	26	36		45	18		27		
Troms	33	16	17		19	9		10		
Finnmark	29	12	17		17	8		9		
I alt Total	1 717	794	923		1 444	669		775		

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X.

Trykt 1945.

- Nr. 84. Forsikringsselskaper 1943. (*Sociétés d'assurances.*)
- 85. Norges Fiskerier 1942. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 86. Fagskolestatistikk 1941/42—43/44. (*Écoles professionnelles.*)
- 87. Norges bergverksdrift 1943. (*Mines et usines.*)
- 88. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1944. (*Dette etc. des communes.*)
- 89. Norges postverk 1944. (*Statistique postale.*)
- 90. Meieribruket i Norge 1943. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 91. Skattestatistikken 1944—45. (*Répartition d'impôts.*)
- 92. Kriminalstatistikk 1941 og 1942. (*Statistique de la criminalité pour les années 1941 et 1942.*)
- 93. Veterinærvesenet 1943. (*Service vétérinaire.*)
- 94. Telegrafverket 1943—44. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)
- 95. Folkemengdens bevegelse 1941. (*Mouvement de la population.*)
- 96. Skolestatistikk 1942—43. (*Instruction publique.*)
- 97. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1941. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 98. Norges handel 1943. (*Commerce.*)
- 99. Jordbruksstatistikk 1939—44. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 100. Sinnssykeasylenes virksomhet 1941. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. utgitt disse verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1942. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1939. (*Aperçu de la situation économique en 1939.*)

Statistiske Meddelelser. Trykkes månedsvis. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvis. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)

Fortegnelse over Norges Officielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930 og 1934—1940.

Norges Handel 1911—1915, 1921 og 1929.

7. november 1945.